BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 23820 5469

LIBRARY
Brigham Young University
RARE BOOK COLLECTION

Vault
093
F987
1467

164

Canon pro recōmendatione huius famoſi operis ſiue libelli ſequē-
tis. de arte predicandi ſancti auguſtini.

Cum ſit res. nō ſolū nimis preſūptuoſa. verū etiā plimū piculo-
ſa. ante velle docere q̄ꝫ diſcē. ante impitoꝝ mḡrm. q̄ꝫ doctoꝝ
diſcipulū fieri. et ſic. ante diſcipulatū. ſibi vſurpare magiſteriū. ma-
xime in templo dei. ſiue in ſcolis ſaluatoris. vbi. de maximis rebus
loquendū ſiue dicendū eſt. quas. ad hoīm ſalutē. nec temporaneam
ſed eternaꝫ. referre debemus. quibꝫ ſcilicet liberamr̄ ab eternis ma-
lis. et ad eterna puenimus bona. teſte auguſtino in quarto de do-
ctrina xp̄iana. Ideo. magnope curandū eſt. omibꝫ ibidem docere
ſiue p̄dicare volentibꝫ. quō ip̄i. p̄diſcendo noſcē queant. non ſolū
ea. que in dictis xp̄i ſcolis. docenda ſūt ſiue dicenda. ſed etiaꝫ. mo-
dū ip̄m dicendi. opi p̄dicacōnis congruentē. et qui eccleſiaſticū de-
cet doctorē ſiue informatorē. Cū tamē ſepe. nō tam illa que dicūtr̄.
q̄ꝫ modus ipſe quo dicuntur. ip̄os auditores moueat ⁊ attendat.
qđ vtiqꝫ. in dictis ſcolis xp̄i. maxīe neceſſariū eſt. vbi nō ſufficit ſo-
lū docere. ſꝫ etiaꝫ oportet auditores. ad agenda que docta ſūt. mo-
uere. qđ quidē. ſcđm auguſtinū vbi ſup̄. ip̄o mō dicendi maxime
fieri ſolet. Quare de quolibet p̄dicatore loquēs idem auguſtinus.
in p̄allegato libro. ait. Is. q̄ alios docere voluerit. debet nō ſolū oīa
que docenda ſūt diſcere. ſꝫ et. facultatē dicendi ut decet virū eccle-
ſiaſticū. ſtudio cōpare. Cui rei. ſcđo loco meōrate. ſcilicet. faculta-
ti dicendi. ut eccleſiaſticū decet informatoreꝫ. a multis viris hodie
p̄dicare preſumentibꝫ nō ſatis ſtudij impenſū eſſe arbitror. vnde
ni fallar. et hoc accidit. ꝙ eoꝝ labor p̄dicacōis minꝰ in ꝓplo fructi-
ficare cernitr̄. Cū autē ego. qualiſcūqꝫ p̄dicatoꝝ humilis adiutor.
iam dictū dicendi modū. operi p̄dicationis ꝯgruū. et tam merito
diligenti ſtudio compandū. optarē atqꝫ cuperē. in mltoꝝ p̄ſertim
p̄dicātiū noticiā pueire. Et. ut id efficē poſſem. opam meā diligē-
tem. ad hoc impendē. volūtarius et paratiſſimus eſſem. atqꝫ nō me-
diocrē ſollicitudinē haberē inueſtigādi. ex cuius ſancti et autētici
doctoris ſcripturis ⁊ doctrinis. id fieri poſſꝫ. Venit poſt multa talis
mee ſollicitudinis tpa. in manus meas. dictus liber prefati vene-
randi antiſtitis ſancti auguſtini. de doctrina ſcꝫ xp̄iana. Cuius. cū
quartū et vltimū pcialem librū. diligēter plegerē. et ibi. de eloquē-
tia eccleſiaſtica. et de p̄memorato dicendi mō. plima vtilia documē-
ta inuenirē. quīpmo. ip̄m totū. de modo p̄dicādi tractare cernerē.
valde atqꝫ ardēter iam deſiderabā. ꝙ plimi ſacerdotes ſeclares et
religioſi p̄dicare volētes. ſaltē eundē quartū. ad ſui directōnē ha-
berēt. Quare idip̄m in pte mea. et quātū in me ē. ꝓcurare cupiēs.

ipſum longe lateqȝ famaui atqȝ laudaui. et ad eius deſideriũ. iam plurimos accendi et ꝓuocaui. atqȝ ad eũdem ſibi ꝯparandũ. nõ mediocriter inſtigaui. Et. ut eorũdem in hac pte deſideriũ. amplius impleri ꝓcurarem. per cõmunicandi exemplaris ꝓmptam admi-niſtracõnem. nõ ſine cauſa. eũdem quartũ. tanq̃ de huiuuſmodi mõ predicãdi ut pfertur. ſeorſũ ꝛ ſingulariter tractantẽ. et hoc ipo ab alijs tribȝ pcialibȝ libris ſe pcedentibȝ. nõ parũ differentẽ curaui. in vſum ſuũ ꝓprũ. ab eiſdem alijs ſe pcedentibȝ ſegregare. ipmqȝ in hac re. ſeorſũ aſſumẽ quibuſcũqȝ ꝯmũicandũ. pro ſingulariſſiõ famoſo et autentico breui libello. de arte et modo pdicãdi. ſicuti et vere totus eſt. et nõ inconueienter nominari poterit. Quã quidẽ eius ab alijs ſegregationẽ. ideo nõ inconuemẽter fieri poſſe exiſti-maui. cũ id. in quodã notabili et ſatis antiquo ſpirenſis eccleſie li-bro. de eccleſiaſtica eloquentia tractante. ſiliter factũ eſſe reperim. necnõ etiã et maxime ideo. ne quiqȝ ſacerdotes. pcedentiũ triũ li-brorũ. vel plixitate vel pcioſitate deterrerent᷑. quo minus. hunc quartũ omnibȝ pdicare cupientibȝ merito amplectendũ. ipſi ſibi compare curarent. Melius eni iudicaui. hũc quartũ. ſolũ habere. q̃ ꝓpter alios pcedentes. etiaȝ ipm negligẽ. cũ tamẽ. ipe quartus ſolus. ad modũ predicãdi etiã ſine alijs pcedentibȝ. vnicuiqȝ ſatis notabiliter poteit deſeruire. Dignũ autẽ nichilominus per omnia iudicaui. q in ꝯmunẽ vtilitatẽ eccleſiaſticaȝ. prius operam multaȝ impendere. ut hũc eũdem putilẽ et omni pcio dignũ libellũ. corre-ctum habere poſſem. ut ſic. poſt eius correctionem. omnibȝ habere cupientibȝ. vtilius ipm ꝯmũcare valerem. Feci ergo deo teſte ma-gnam pro eius correctõne diligentiã. ita. q oia exemplaria. que in ſtudio heydelbergenſi. necnõ in ſpira. et in wormacia. atqȝ tan-dem etiam in argentina. in vllis librarijs repire potui. diligent' pro-inde reſpexi. Et cũ inter hec. expimento diſcerem. q idem liber au-guſtini. raro inueni᷑. etiã in magnis ꝛ pcioſis librarijs. Et adhuc rarius. de vllis ex eiſdem librarijs. ad reſcribendũ poterit haberi. Atqȝ etiaȝ. qd peius eſt. rariſſime correctus ſiue emendatus inibi queat repiri. Idcirco permotus fui. ad hoc ſtudioſius laborare. ut ſcdm exemplar meũ. tanto nũc ſtudio et labore quantũ ſaltẽ potui correctũ. dictus libellus. ſic et taliter in breui tẽpore multiplicari poſſz. ut. ad plimorũ vſum. et ad ꝯmunẽ ꝓfectũ eccleſiaſticũ. facile et ſcito pueniret. Quapropter. cũ nullo alio modo ſiue medio. id ex-pedicius fieri poſſe iudicarẽ. diſcreto viro Johanni fuſt incole ma-gũtinenſi impreſſorie artis mgro. modis omibȝ pſuaſi. quatenus ipe aſſumẽ dignaret᷑ onus et laborem. multiplicandi hũc libellum

UPB

per viam impreſſionis. exemplari meo pre oculis habito ut ſic. cū ipſe breui in tpe. eūdem libellū. ad magnā numeroſitatē multiplicaret. quicūqꝫ ſacerdotes ſeculares vel religioſi. ad quoꝝ noticiam eius laus fama ꝛ ꝯmēdatio. ſollicitudine mea vel alioꝝ interueniente. vel iam puenit. vel adhuc in futurū pueniet. qđ in pte mea minime negligā quātocius ꝓcurare. apud eūdē mgrm. huiuſmodi libellū inuenire. et ſibi queant ꝯpare. qđ ammodo poterūt ſine difficultate. Quinymo. cū multiplici eoꝝ ꝯmoditate et vtilitate. Nam pͥmo vix vlla alia via. poſſent eū habere correctiorē. q̄ꝫ apud eūdē artificē. ex cauſa hic pmiſſa. Et nichilominus ſecūdo. apud ipm. habebūt retro libellū. ampliſſimā eius tabulā alphabeticā magno cū ſtudio elaboratā. Et inſup tercio. poſt tabulā. duas figuras. pͥncipaliorē materiā libri. ſūmarie et ordinatiſſiē ꝯphendentes. cū ſufficienti remiſſione. Que quidē tabula et figure. toto ipſius libri pcio. digne ſūt habende. qꝛ reddūt ipm. ad ſui vſum expediciorem. quīpmmo eas cū dicto libello habentes. nō parū gaudebūt de mltis laboribꝫ. per me in eoꝝ. nō puo tpe factis. Sciat aūt quiſqꝫ. hūc libellū a dicto artifice ꝯparans. qꝛ ille alphabeti lrē tam ſimplices q̄ꝫ duplicate. ab extra per margines minores poſite. deſeruiūt pro iam dicta tabula libelli. q̄. ad eaſdem lrās remittit per ſingula puncta. ut ſic. vnūquodqꝫ in hoc libello ꝯtentoꝝ. ad vota cū placuerit cito poſſit repiri. et nichilominus per remiſſionē varietatē ſiue pluralitatē. pateat. quid. in diuerſis eiuſdem libelli paſſibꝫ. nōnūquaꝫ de eiſdem pūctis ꝯtineatᷣ. quod plurimū proderit. fructuoſe in eo ſtudere volentibꝫ. ꝛc̄. Explicit ꝓlogus.

HOc opus noſtrū qđ inſcribit̃ de doctrina xp̄iana.
in duo quedã fuerā prima diſtribucōe partitus.
Nā poſt p̄hemiū quo r̄ndi eis qui hoc fuerāt rep-
A henſuri. Duo ſūt res in q̄s quibꝫ nititur oīs tractacō
ſcripturaꝝ. modus inueniendi q̄ intelligenda ſūt.
ꝛ modus pferēdi q̄ intellcā ſūt. De inueniēdo ꝑuſ.
de pferēdo poſtea diſſeremuſ. Quia ḡ de inueniēdo mlta iā diximꝰ
et tria de hac vna pte volumīa abſoluimꝰ. adiuuāte dn̄o de pferē-
do pauca dicemus. ut ſi fieri potuerit vno libro cuncta claudamuſ.
b. totūqꝫ hoc opus q̄tuor voluminibꝫ terminet̃. Primo itaqꝫ expecta-
cōꝫ legentiū qui forte me putāt. rethorica daturū eſſe p̄cepta. que
in ſcolis ſecularibꝫ ꝛ didici ꝛ docui. iſta p̄locucōe phibeo. atꝫ ut a
me nō expectent̃ admoneo. Non ꝙ nichil habeāt vtilitatis. ſꝫ ꝙ ſi
quid habēt ſeorſuꝫ diſcendū eſt. ſi cui fortaſſis bono viro etiaꝫ hec
vacat diſcere. non auteꝫ a me vel in hoc ope vel in aliquo alio re-
C quirendū. Nam cum p artem rethoricā et vera ſuadeant̃ et falſa.
quis audeat dicē aduerſus mendaciū in defenſoribꝫ ſuis inermem
debē conſiſtere veritateꝫ. ut videlicꝫ Illi qui res falſas pſuadere co-
natur nouerint auditorē vel beniuolū vel attentū ul' docileꝫ p̄he-
mio facē. iſti auteꝫ non nouerint. Illi falſa breuit' apte veriſilr. et
iſti vera ſic narrēt ut audire tedeat. intelligē non pateat. credere
poſtremo non libeat. Illi fallacibꝫ argumētis veritateꝫ oppugnēt.
aſſerant falſitatē. Iſti nec vera defendē nec falſa valeant refutare.
Illi aīos audiētiuꝫ in errorē mouētes impellenteſqꝫ dicendo terre-
ant. cōtriſtent. exhilarēt. exhortētur ardent̃. iſti p veritate frigidi
D lentiqꝫ dormitēt. quis ita deſipiat ut hec ſapiat. Cū ergo ſit in me-
dio poſita facultas eloquij que ad pſuadenda ſeu praua ſeu recta
valet plurimū. cur nō bonoꝝ ſtudio ꝯparetur ut militet veritati ſi
eam mali ad obtinendas pverſas vanas qꝫ cauſas in vſus iniqui-
E tatis et erroris vſurpant. Sed quecūqꝫ ſūt de hac re obſuacōnes
et p̄cepta. quibꝫ cū accedit in v̄bis plurimis ornamētis qꝫ v̄boꝝ
exercitacōis lingue ſollertiſſima conſuetudo. fit illa que facundia
vel eloquētia noīatur extra illas litteras nr̄as ſepoſito ad hec con-
gruo tp̄is ſpacio. apta et ꝯuenienti etate diſcenda ſūt. eis q̄ hoc ce-
leriter poſſunt. Nā ꝛ ipōs romane pn̄cipes eloquētie nō piguit di-
cere. ꝙ hāc artē niſi q̄s cito poſſit. nūquā oīno poſſit pdiſcere. Qđ
vtrū verū ſit quid opus eſt querē. nō enim etiā ſi poſſint hec a tar-
dioribꝫ tandē aliqn̄ perdiſci. nos ea tāti pendimꝰ ut eis diſcendis
iam maturas vel etiā graues hoīm etates velimꝰ impendi. Satis ē
ut adoleſcētioꝝ iſta ſit cura. nec ipoꝝ oīm quos vtilitati ecc̄iaſtice

cupimus erudiri. ſed eoꝝ quos nonduꝫ magis vrgens et huic rei
ſine dubio ꝓponenda neceſſitas occupauit. Quoniam ſi acutū et •F•
feruens aſſit ingeniū. facilius adheret eloquentia legentibꝫ et au-
dientibꝫ eloquētes ꝙ̄ eloquētie p̄cepta ſectātibꝫ. Nec deſūt eccaſti-
ce lr̄e etiaꝫ p̄ter canonē in auctoritatis arce ſalubter collocatū. q̄s
legendo homo capax et ſi id nō agat. ſed tantūmodo rebus que
ibi dicūtur intentus ſit. etiā eloquio quo dicūtur dū in hijs ꝯſatur
imbuit͛. accedente vel maxime exercitatione ſiue ſcribendi ſiue di-
ctandi poſtremo etiaꝫ dicendi que ſcd̄m pietatis et fidei regulam
ſentit. Si autē tale deſit ingeniū nec illa rethorica p̄cepta capiūtur.
nec ſi magno labore inculcata q̄ntulacūqꝫ ex pte capiātur aliquid
ꝓſūt. qn̄ quidē etiā ipſi qui ea didicerūt et copioſe ornateqꝫ dicūt.
nō omnes ut ſcd̄m ipa dicant. poſſunt ea cogitare cū dicūt. ſi nō de
hijs diſputāt. ymmo vero vix vllos eoꝝ eſſe exiſtimo qui vtrūqꝫ
poſſint. et dicē bene. et ad hoc faciēduꝫ p̄cepta illa dicēdi cogitare
cū dicūt. Cauēdū eſt enī ne fugiant ex aīo que dicēda ſūt. cū attē-
ditur ut arte dicant͛. Et tn̄ in ſmonibꝫ atqꝫ dictionibꝫ eloquētū •G•
impleta repiūtur p̄cepta eloquētie. de quibꝫ illi ut eloquerent͛ vel
cū eloquēnt͛ nō cogitauerūt. ſiue illa didiciſſent ſiue ne attigiſſent
quidē. Implēt quippe illa qꝛ eloquētes ſūt. nō adhibēt ut ſint elo-
quētes. Qua ꝓpter cū ex infantibꝫ loquētes nō fiāt niſi locucōnes
diſcendo loquētū. cur eloquētes fieri nō poſſint. nulla eloquendi
arte tradita. ſꝫ elocucōes eloquētū legēdo ꝛ audiēdo et quātū aſſe-
qui ꝯceditur imitādo. Quid qd̄ ita fieri ipis ꝙ̄ experim͛ exemplis.
nā ſine p̄ceptis rethoricis nouimus plurimos eloquētiores plīmis
qui illa didicerūt. ſine lectis vero vel auditis eloquētū diſputati-
onibꝫ vel dcōnibꝫ neminē. Nam neqꝫ ipa arte ḡmatica qua diſcit͛
locucōis integ̃tas. indigerēt pueri. ſi eis inter hoīes qui integre lo-
querent͛ creſcē daretur et viuē. neſciētes quippe vlla noīa viciorū.
quicquid vicioſū cuiuſqꝫ ore loquētis audirēt. ſana ſua ꝯſuetudine
rep̄henderēt ꝛ cauerēt. ſic̄ ruſticos vrbani rep̄hendūt. etiā qui lr̄as
neſciūt. Debet ergo diuinaꝝ ſcripturaꝝ tractator et doctor. defen- •H•
ſor recte fidei ac debellator erroris. et bona docere ꝛ mala dedocere.
atqꝫ in h̄ ope ſmonis ꝯciliare auſos. remiſſos erigē. neſciētibꝫ q̄d
agatur quid expectare debeāt intimare. vbi aūt beniuolos intētos.
dociles. ꝗ̄ inueneit ꝗ̄ ipe feceit. cetera pagēda ſūt ſic̄ cauſa poſtulat.
Si docendi ſūt qui audiūt narracōe faciendū eſt. ſi tn̄ indigeat ut
res de qua agitur innoteſcat. ut aūt q̄ dubia ſūt c̄ta fiāt. documētis
adhibitis racōcionādū eſt. Si vero q̄ audiūt mouēdi ſūt pocius ꝙ̄
docendi. ut in eo qd̄ iā ſciūt agēdo nō torpeāt. ſꝫ rebꝫ aſcenſū quas

[3]

veras eſſe fatent̃ accomodẽt. maioribꝫ dicendi viribꝫ opus ẽ. Ubi
obſecracões ⁊ increpacões. concitacões ⁊ cohercões. et q̃cũq; alia
.I. valent ad cõmouẽdos aĩos ſũt neceſſaria. Et hec quidẽ cũcta q̃
dixi. omẽs fere hoĩes in hys q̃ loquẽdo agũt. facẽ nõ quieſcũt. Sed
cũ alij faciant obtuſe. deformiter. frigide. alij acute. ornate. vehemẽ-
ter. illũ ad hoc opus vnde agim⁹ optet iã accedẽ. qui põt diſputaẽ
vel dicẽ ſapiẽter. etiã ſi non põt eloq̃nter. ut proſit audiẽtibꝫ. etiaꝫ
ſi minus ꝓdeſſet quã ſi et eloquenter poſſet dicẽ. Qui vero affluit
inſipienti eloquentia. tantomagis cauẽdus ẽ. quãtomagis in hijs
que audire inutile ẽ delectat̃ auditor. eteni̇̃ quẽ diſerte dicẽ audit.
etiã vere dicẽ exiſtimat. Hec aũt ſentẽtia nec illos fugit. qui artẽ
rethoricã docendã putauerũt. Faſſi ſũt eni̇̃. ſapientiã ſine eloquẽtia
parũ prodeſſe ciuitatibꝫ. eloquẽtiã vero ſine ſapiẽtia nimiũ obeſſe
plerũq; ꝓdeſſe nũquã. Si ergo hoc illi qui p̃cepta eloq̃ntie tradide-
rũt. in eiſdem libris in quibꝫ id egerũt. veitate inſtigãte coacti ſũt
ꝯfiteri. verã hoc ẽ ſupnã que a p̃re lumĩnũ deſcẽdit ſapiam neſciẽtes.
q̃ñtomagis nos nõ aliud ſentire debemus. qui huius ſapiẽtie filij et
.K. miniſtri ſumus. Sapiẽter aũt dicit homo tanto magis vel minus
q̃nto in ſcripturis ſcis magis minus ve ꝓfecit. nõ dico in eis multũ
legẽdis memorieq; mãdandis. ſꝫ bñ intelligẽdis. et diligẽter eaꝝ
ſenſibꝫ indagandis. Sunt eni̇̃ qui eas legũt et negligũt. legũt ut
teneãt. negligũt ne intelligãt. quibꝫ longe ſine dubio p̃ferẽdi ſũt.
qui ꝟba eaꝝ min⁹ tenẽt. et cor eaꝝ ſui cordis oculis vidẽt. Sꝫ vtriſ-
q; ille melior. q̃ ⁊ cũ vult eas dicit. et ſicͭ optet intelligit. Huic ergo
qui ſapiẽter debꝫ dicẽ etiã qđ non põt eloq̃nter. ꝟba ſcṗturaꝝ tene-
re maxĩe neceſſariũ ẽ. quãto eni̇̃ ſe paupiorẽ cernit in ſuis. tãto eũ
optꝫ in iſtis eſſe ditiorẽ. ut qđ dixerit ſuis ꝟbis. ꝓbet ex illis. et q̃
ꝓpijs ꝟbis minor erat. magnoꝝ teſtimonio quodãmõ creſcat pro-
.L. bato eni̇̃ delectat. q̃ min⁹ põt delectare dicẽdo. Porro qui nõ ſolũ
ſapiẽter verũ etiã eloquẽter vult dicẽ. qm̃ ꝓfecto plus proderit ſi
vtrũq; potuẽit. ad legẽdos vel audiẽdos ⁊ exercitacõe imitãdos elo-
quẽtes. eũ mitto libẽtius. q̃ꝫ mgr̃is artis rethorice vacare p̃cipio. ſi
tñ hij q̃ legũtur ⁊ audiũtur. nõ ſolũ eloquẽter ſꝫ etiaꝫ ſapiẽter dixiſ-
ſe vel dicẽ. veraci p̃dicacõe laudant̃. Qui eni̇̃ eloquẽter dicũt. ſu-
auiter. q̃ vero ſapiẽter ſalubrit̃ audiũtur. ꝓpter qđ nõ ait ſcriptu-
ra. mlˀtitudo eloquẽtiũ ſꝫ mlˀtitudo ſapiẽtũ ſanitas ẽ orbis t̃raꝝ. Sicut
autẽ ſepẽ ſumẽda ſũt amara ſalubria. ita ſemp vitanda eſt dulcedo
perniciosa. ſed ſalubri ſuauitate et ſuaui ſalubritate quid melius.
q̃nto eni̇̃ magis illic appetit̃ ſuauitas. tãto facilius ſalubtas ꝓdeſt
Sunt ergo eccleſiaſtici viri. qui diuina eloquia nõ ſolũ ſapiẽter ſed

eloquēter etiā tractauerīt· quibꝫ legēdis magis nō ſufficit tpus·ꝙ̃
deeſſe ipi ſtudentibꝫ et vacātibꝫ poſſint· Hic aliquis forſitan que= ·M·
rit· vtrū auctores nr̄i quoꝝ ſcripta diuinitus inſpirata.canonē no=
bis ſalubrima auctoritate fecerūt·ſapiētes tantūmō an eloquētes
etiā nūcupādi ſint· que quidē queſtio · apud meipm̄ et apud eos
qui mecū qđ dico ſentiūt facilime ſoluit̄· Naz vbi eos intelligo·nō
ſolū nichil eis ſapiētius verū etiā nichil eloquētius michi videri pt·
⁊ audeo dicē· oīes ꝗ recte intelligūt qđ illi loquūtur ſil̄ et intelligē·
nō eos aliter loqui debuiſſe· Sicut enī eſt quedā eloquētia q̄ magis
etatē iuuenilē decet·ē quedā que ſenilē·nec iā dicēda ē eloquētia·ſi
pſone nō congruit eloquētis·ita ē quedā que viros ſūma aūctate
dignīſſiōs planeqꝫ diuinos decꝫ·ac illi locuti ſūt · nec ipos decꝫ alia·
nec alios ipa·ipis enī ꝯgruit·alios aūt quāto videt̄ humilioꝛ·tanto
alcius nō ventoſitate ſꝫ ſoliditate tranſcēdit · Ubi vero nō eos in=
telligo min⁹ quidē michi apparet eoꝝ eloquētia·ſꝫ eam nō dubito
eſſe talē·qualis ē vbi intelligo·ipa ꝙ̃ obſcuritas diuinoꝝ ſalubriū
ꝙ̃ dictoꝝ·tali eloquētia miſcēda fuerat·in qua ꝓficē nr̄ intellectus
nō ſolū inuencōe verū etiā exercitacōne deberet· Poſſem quidē ſi ·N·
vacaret oēs ꝟtutes et ornamēta eloquētie de quibꝫ inflātur iſti·
qui linguā ſuā nr̄oꝝ auctoꝝ lingue·nō magtudine ſed tumore ꝑpo=
nūt·oſtendē in iſtoꝝ libris ſacris·q̊s nobis erudiēdis et ab h̄ ſecu=
lo prauo in beatū ſeculū transferēdis· ꝓuidētia diuina ꝓuidit·Sꝫ
ipa me plus ꝙ̃ dici pt in illa eloquētia delectāt · que ſūt hijs viris
cū oratoribꝫ gentiliū poetis ve ꝯmunia·illud magis admiroꝛ et ſtu=
peo·ꝙ iſta nr̄a eloquētia ita vſi ſūt p alterā quādā eloquētiā ſuā·ut
nec deeſſꝫ eis·nec emineret in eis·qꝛ eā nec improbari ab illis·nec
oſtētari optebat·quoꝝ alterū fiēt ſi vitaret̄·alterū putari poſſꝫ ſi fa=
cile agnoſcētur· Et in quibꝫ forte locis agnoſcit̄ a doctis·tales res
dicunt̄·ut ꝟba quibꝫ dicūtur nō a dicēte adhibita ſꝫ ipis rebꝫ ve=
lut ſponte adiūcta videant̄·quaſi ſapiaꝫ de domo ſua ideſt de pecto=
re ſapientis ꝓcedē intelligas·et tanꝙ̃ inſepabilē famulā·etiā nō
vocatā ſequi eloquētiaꝫ· Quis enī nō videat q̄d voluerit dicē·et ·O·
ꝙ̃ ſapient̄ dixeit apl̄s·glāmur in tribulacōibꝫ·ſciētes qm̄ tribulacō
paciētiā opat̄·patiētia aūt ꝓbacōeꝫ·ꝓbacō vero ſpem·ſpes aūt nō
confundit· qꝛ caritas dei diffuſa eſt in cordibꝫ nr̄is·per ſpm̄ ſanctū
qui datus eſt nobis· Hic ſi q̄s ut ita dixeri impite peritus·artis elo=
quentie p̄cepta·aplm ſecutū fuiſſe ꝯtendat·nōne a xp̄ianis doctis in=
doctiſqꝫ ridebit̄·et tn̄ agnoſcit̄ hic figura q̄ climax grece·latie vo
a quibuſdā eſt appellata gradacō·quā ſcalaꝫ dicē voluerūt·cū ꝟba
vel ſenſa ꝯnectūtur alterū ex alteō·ſicut hic ex tribulacōe paciaꝫ·ex

paciētia ꝓbacōem. ex ꝓbacōe ſpem ꝯnexā videmus. Agnoſcit͛ et aliud decus oṙois. qm̄ poſt aliq̄ ꝓnūciacōis voce ſingl'a finita. que nr̄i membra ⁊ ceſa. greci aūt colon ⁊ comata vocāt. ſequit͛ ambitus ſiue circuitus quē periodon illi appellāt. cui⁹ membra ſuſpendūtur voce dicētis donec vltio finiātur. nā coꝝ q̄ precedūt circuitū membrorū illō eſt p̄imū. qm̄ tribulacō paciētiā opat͛. ſcd̄m. paciētia aūt ꝓbacōeꝫ. terciū. ꝓbacō vero ſpem. deinde ſbiūgit͛ ipe circuitus q̄ tribꝫ pagit͛ membris. quoꝝ p̄mū eſt. ſpes aūt nō ꝯfundit. ſcd̄m. qꝛ caritas dei diffuſa ē in cordibꝫ nr̄is. terciū p ſpm̄ ſcm̄ q̄ datus ē nob̄ Hec atqꝫ hm̄oi in elocucōis arte tradūtur. Sic ergo aplm̄ p̄cepta eloquētie ſecutū fuiſſe nō dicimus. ita qꝫ eius ſapiētiā ſecuta ſit eloquentia nō negamus.

.P. Scribēs q̄ꝫ ad corinthios in ſecūda epl'a redarguit quoſdā qui erāt ex iudeis pſeudo apl'i eiqꝫ detrahebāt. ⁊ qm̄ ſeipm̄ p̄dicare ꝯpellit͛. hāc ſibi velut inſipiētiā tribuēs. quā ſapient͛ dicit quāqꝫ eloquēter. ſꝫ comes ſapiētie dux eloquentie. illā ſequēs iſtam p̄cedēs ⁊ ſequentē non reſpuēs. Iterū dico inq̄t. ne quis me exiſtimet inſipientē eē. alioquī velut inſipientē accipite me. ut et ego modicū quid glorier. qđ loquor nō loquor ſcd̄m dn̄m. ſꝫ q̄ſi in ſtulticia in hac ſba glie. qm̄ quidē multi gloriātur ſcd̄m carnē et ego gl'abor. libent͛ eni͂ ſuſtinetis inſipiētis cū ſitis ipi ſapiētes. tolleratis eni͂ ſi q̄s vos in ſuitutē redigit. ſi q̄s deuorat. ſi q̄s accipit. ſi q̄s extollit͛. ſi q̄s vos in faciē cedit. ſcd̄m ignobilitatē dico q̄ſi nos infirmati in hac pte ſimus. in quo aūt quis audet in inſipiētia dico. audeo et ego. hebrei ſūt et ego. iſrahelite ſūt et ego. ſemē abrahe ſūt et ego. miniſtri xp̄i ſūt ut inſipiēs dico ſup ego. in laboribꝫ plimis. in carceribꝫ abūdancius. in plagis ſup modū. in mortibꝫ frequēter. a iudeis qūquies. q̄draginta vna minus accepi. ter virgis ceſus ſū. ſemel lapidatus ſū. ter naufragiū feci. nocte et die in ꝓfundo maris fui. in itineribꝫ ſepe. piculis fluīnū. piculis latronū. piculis ex genē. piculis ex gentibꝫ. piculis in ciuitate. piculis in deſerto. piculis in mari. piculis in falſis fratribꝫ. in labore et erūpna. in vigilijs ſepius. in fame et ſiti. in ieiunijs multis. in frigore et nuditate. p̄ter illa que extrinſecus ſūt. incurſus in me cottidianus ſollicitudo oīm ecciaꝝ. q̄s infirmat͛ et ego nō infirmor. q̄s ſcandalizat͛ et ego nō vror. ſi gloriari oportet. in hijs que infirmitatis mee ſūt gloriabor.

.N. Quāta ſapiētia iſta ſint dicta vigilātes vidēt. q̄nto vero etiā eloquētie cucurrerint fluīne et q̄ ſtertit adūtit. porro aūt qui nouit agnoſcit qꝫ ea ceſa q̄ greci comata vocāt. et membra ⁊ circuit⁹ de q̄bꝫ paulo an̄ diſſerui. cū decētiſſimā vaietate inṫponātur. totā ipaꝫ ſpeꝫ dcōmis ⁊ q̄ſi eius vultū q̄ etiā indocti delectātur mouēturqꝫ fecerīt.

Nam vnde cepim⁹ hũc locũ inſeré. circuitus ſũt. prim⁹ mĩm⁹ hoc ẽ
bĩmẽbris. mĩn⁹ enĩ q̃ȝ duo mẽbra circuitus hr̃e nõ pñt. plura vero
pñt. g̃ ille p̃mus ẽ. Iterũ dico. ne q̃s me exiſtimet inſipiẽtez eẽ. Se-
quit̃ alius trĩmẽbris. alioqñ velut inſipientẽ. accipite me. ut ⁊ ego
modicũ q̃d glorier. tercius q̃ ſequit̃. mẽbra habȝ quatuor. q̃d loq̃r
nõ loq̃r ſcd̃m deũ. ſȝ quaſi in ſtulticia. in hac ſb̃a gl̃e. quartus duo hȝ
qm̃ quidẽ mlt̃i gliant̃ ſm carnẽ. et ego gl̃abor. et q̃ntus duo. liben-
ter enĩ ſuſtietis inſipiẽtes. cũ ſitis ipĩ ſapiẽtes. etiã ſextus bĩmẽbris
eſt. tolleratis enĩ. ſi q̃s vos in ſuitutẽ redigit. Sequũtur tria ceſa. ſi
q̃s deuorat. ſi q̃s accipit. ſi q̃s extollit̃. deinde tria mẽbra. ſi q̃s in fa-
ciẽ vos cedit ſm ignobilitatẽ dico. quaſi nos infirmati in hac p̃te
ſimus. Addit̃ trĩmẽbris circuitus. in q̃ aũt q̃s audet. in inſipiẽa di-
co. audeo ẽt ego. Hinc iã ſinglis q̃buſq̃ ceſis interrogãdo poſitis. .R.
ſingl̃a itidẽ ceſa reſponſione reddũtur. tria tribȝ. hebrei ſũt. et ego.
iſrahelitẽ ſũt. et ego. ſemẽ abrahe ſũt. et ego. Q̃rto aũt ceſo ſili inter-
rogacõe poſito. nõ alterius ceſi ſȝ mẽbri oppoſicõne r̃ndet. miniſtri
xpĩ ſũt. ut inſipiẽs dico ſup ego. Iã ceſa q̃tuor ſnĩa remota decẽtiſſi-
ma ĩtrogacõe fundũtur in laboribȝ pl̃rimis. in carceribȝ abũdãcius.
in plagis ſup modũ. in mortibȝ ſepius. deinde interponit̃ breuis cir-
cuitus qm̃ ſuſpenſa p̃nũciacõe diſtinguẽdũ ẽ. a iudeis quĩquies. ut
hoc ſit vnũ mẽbrũ. cui ↄnectit̃ alterũ. quadragita vna mĩn⁹ accepi in-
de reddit̃ ad ceſa. et ponũtur tria. ter virgis ceſus ſũ. ſemel lapida-
tus ſũ. ter naufragiũ feci. Sequit̃ mẽbrũ. nocte ⁊ die in p̃fundo ma-
ris fui. Deinde q̃tuordeci ceſa. decẽtiſſĩo impetu p̃fluũt. ĩ itineribȝ ſepe
p̃iculis flumĩnũ. p̃iculis latronũ. p̃iculis ex genẽ. p̃iculis ex gentibȝ.
p̃iculis in ciuitate. p̃iculis in deſerto. p̃iculis ĩ mari. p̃iculis ĩ falſis fra-
tribȝ. ĩ labore ⁊ erũpna. ĩ vigilijs ſepius. ĩ fame ⁊ ſiti. ĩ ieiunijs mltis.
in frigore ⁊ nuditate. Poſt hec int̃ponit trĩmẽbrẽ circuitũ. p̃ter illa q̃
extrinſecus ſũt. incurſus ĩ me cottidianus. ſollicitudo oĩm eccĩaꝝ. et
hinc duo mẽbra p̃ contacõe ſb̃iũgit. q̃s infirmat̃ et ego nõ infirmor.
q̃s ſcãdalizat̃ et ego nõ vror. poſtremo totus ille q̃ſi anhelãs locus
bĩmẽbri c̃cuitu t̃miat̃. ſi gl̃ari opꝫ. ĩ hijs q̃ infirmitatis mee ſũt gl̃a-
bor. Q̃d vero poſt hũc impetũ int̃poita narraciũcula quodãmõ req̃-
eſcit et req̃eſcẽ auditorẽ facit. q̃d decoris et delcãcõis hẽat. ſatis dici
nõ p̃t. ſequit̃ enĩ dicẽs. de⁹ et p̃r dñi nr̃i ihũ xpĩ. q̃ ẽ bñdcũs in ſecl̃a.
ſcit q̃ nõ mẽcior. Ac deinde quõ p̃iditat⁹ fuit ⁊ quõ euaſeit. breuiſſi-
me narrat longũ ẽ cetera p̃ſequi. ul̃ in alijs ſcãꝝ ſcp̃turaꝝ locis illa
monſtrare. Q̃d ſi etiã figuras locucõis q̃ illa arte tradũt̃. in hijs .S.
ſaltẽ q̃ de apl̃i eloq̃o ↄmemoraui oñdẽ voluiſſez. nõne facili⁹ g̃ues
hoies me nimiũ q̃ȝ quiſq̃ȝ ſtudioſoꝝ ſibi ſufficientẽ putarẽt. hec oia

qn̄ a mgr̄is docētur. ꝑ magno hn̄tur. magno emūtur. magna iacta-
cōne vendūtur. quā iactacōꝫ ego etiā recolē vereor dū iſta ſic diſ-
ſero. ſꝫ maledoctis hoībꝫ rn̄dēdū fuit. q̄ nr̄os auctores ɔtēpnēdos
putāt. nō q̄a non hn̄t. ſed q̄a nō oſtentāt quā nimis iſti diligūt elo-
T. quentiā. Sꝫ forte q̄s putet tanq̄ꝫ eloquentē nr̄m elegiſſe me aplm
paulū. videt̄ eni vbi ait. et ſi imperitus ſmone ſꝫ nō ſcia. q̄ſi ɔceden-
do obtrectatoribꝫ ſit locutus. nō tanq̄ꝫ id verū cognoſcēt ɔfitēdo. ſi
autē dixiſſꝫ. imperitus quidē ſmone. et nō addidiſſꝫ. ſꝫ nō ſcia. nullo
mō aliud poſſꝫ intelligi. ſciaꝫ plane nō cūctatus ē ꝑfiteri. ſine qua
doctor gentiū eē nō valēt. Certe ſi q̄d eius ꝑferim⁹ ad exēplū elo-
quētie. ex illis vtiq̄ꝫ eplis ꝑferim⁹. q̄s etiā ipi obtrectatores eius.
q̄ ſmonē pn̄tis q̄ſi ɔtēptibilē putari volebāt. ḡues ⁊ fortes eē ɔfeſſi
S. ſūt. Dicendū ḡ michi aliq̄d eē video. et de eloquētia ꝓphar̄. vbi
per tropologiā multa obtegūtur. q̄ quātomagis tranſlatis v̄bis vi-
dent̄ operiri. tantomagis cū fuerint apta dulceſcūt. Sed ſꝫ loco tale
aliq̄d ɔmemorare debeo. vbi q̄ dicta ſūt nō cogar exponē. ſꝫ ɔmen-
dem tm̄. quo mō dicta ſint. Et ex illius ꝓphe libro potiſſiō ſꝫ faciaꝫ.
q̄ ſe paſtorē vel armentariū fuiſſe dicit. atq̄ꝫ inde diuinitus ablatū
atq̄ꝫ miſſuꝫ. ut dei ꝑplo ꝓpharet. Nō aūt ſm ſeptuaginta interp̄tes.
q̄ etiā ipi diuino ſpū interp̄tati. ob ſꝫ aliter vident̄ nōnulla dixiſſe.
ut ad ſpiritalē ſenſū ſcrutādū. magis admonetur lectoris intentio.
vnde etiā obſcuriora nōnulla q̄a magis tropica ſūt eoꝝ. Sꝫ ſicut ex
hebreo in latinū eloquiuꝫ. p̄ſbro ieronimo vtriuſq̄ꝫ lingue perito inter-
p̄tante tranſlata ſūt. Cū ḡ arguēt impios. ſupbos. luxurioſos et fra-
terne ideo negligētiſſiōs caritatis. ruſticus vel ex ruſtico iſte ꝓpha.
exclamabat dicēs. ve vobis q̄ opulenti eſtis in ſyon. et ɔfiditis in
mōte ſamarie. optimates capita ꝑploꝝ. ingredietes pompatice do-
mū iſrl̄. tranſite in calanne et videte. et ite inde in emath magnā et
deſcēdite in geth paleſtinoꝝ et ad optia queq̄ꝫ regna hoꝝ. ſi latior
termin⁹ eoꝝ termio vr̄o ē. Qui ſepati eſtis in diē malū ⁊ appropin-
quatis ſolio iniquitatis. q̄ dormitis in lectis eburneis ⁊ laſciuitis in
ſtratis vr̄is. q̄ comeditis agnū de grege. et vitulos de medio armē-
ti. q̄ canitis ad vocē pſalterij. Sic dauid putauert ſe hr̄e vaſa cāti-
ci. bibētes in fialis vinū. ⁊ optio vngēto delibuti. ⁊ nichil patiebant̄
X. ſup ɔtricōe ioſeph. Nūquid nā iſti q̄ ꝓphas nr̄os tanq̄ꝫ ineruditos
et elocucōis ignaroſ. velut docti diſtiq̄ꝫ ɔtēpnūt. ſi q̄d eis tale vel
in tales dicēdū fuiſſꝫ. alit̄ ſe voluiſſent dicē. q̄ tn̄ eoꝝ inſanire noluiſ-
ſent. q̄d eni ē. q̄ iſto eloq̄o aures ſobrie plus deſideret. Primo ipa
infeccō q̄ſi ſopitis ſenſibꝫ ūt euigilarēt q̄ fremitu illiſa ē. Ve vob̄ q̄
opulenti eſtis in ſyon. et ɔfiditis in mōte ſamarie. optiates capita

pplo⁊. ingredientes pompatice in domū iſrl'. Deinde ut bn̄ficiis dei.
qui eis ampla ſpacia regni dedit. oſtendat ingratos. qm̄ ↄfidebāt in
mōte ſamarie vbi antiq̄ ydola colebant̄. tranſite inquit in calanne
et videte. et ite inde in emath magnā. et deſcēdite in geth paleſtio⁊.
et ad optia queq⁊ regna ho⁊. ſi latior terminꝰ eo⁊ termio v̄ro eſt.
Simul etiā cū iſta dicūtur. loco⁊ nominibꝫ tanq̄ lumibꝫ ornat̄ elo=
quiū. q̄ ſūt. ſyon. ſamarie. calanne. emath magna. et geth paleſtio=
rū. Deinde v̄ba q̄ hiis adiūgūtur locis. decētiſſime variant̄. opulē=
ti eſtis. ↄfiditis. tranſite. ite. deſcēdite. Conſequēter denūciat̄ futu=
ra ſb iniquo rege appropinq̄re captiuitas. cū adiūgit̄. q̄ ſepati eſtis
in diē malū. et appropinq̄tis ſolio iniq̄tatis. Tūc ſbiciūtur merita
luxurie. q̄ dormitis in lectis eburneis ⁊ laſciuitis in ſtratis v̄ris. q̄ co=
meditis agnū de grege. et vitulos de medio armēti. Iſta ſex mem=
bra. tres bimēbres circuitꝰ reddiderūt. nō eni ait. q̄ ſepati eſtis in
diē malū. q̄ appropinq̄tis ſolio iniq̄tatis. q̄ dormitis in lectis ebur=
neis. q̄ laſciuitis in ſtratis v̄ris. q̄ comeditis agnū de grege. q̄ vitu=
los de medio armēti. Nō ſi ita diceret̄. eſſꝫ quidē ⁊ hoc pulchrū. ut
ab vno ꝓnoīe repetito. oīa ſex mēbra decurrerēt. et ꝓnūciātis voce
ſingula finirent̄. Sed pulchrius factū eſt. ut eidē ꝓnoi eēnt bina
ſubnexa. q̄ tres ſniās explicarēt. vnā ad captiuitatis ꝑnunciacōeꝫ.
ſalicꝫ qui ſepati eſtis in diē malū. et appropinq̄tis ſolio iniq̄tatis. al=
terā ad libidinē. q̄ dormitis in lectis eburneis. et laſciuitis in ſtratis
v̄ris. ad voracitatē vero terciā ptinētēꝫ. q̄ comeditis agnū de gre=
ge. et vitulos de medio armenti. ut in poteſtate ſit ꝓnūciātis. vtrū
ſingl'a finiat et mēbra ſint ſex. an p̄mū et terciū et quītū voce ſuſpē=
dat. et ſm p̄mo. quartū tercio. ſextū quīto ↄnectēdo. tres bimēbres
circuitus decētiſſiē faciat. vnū quo calaitas imminens. alterū quo
lectus impurus. t'ciū quo ꝓdiga menſa mōſtret̄. Deinde luxurio= P.
ſam ē mordet auriū voluptatē. vbi cū dixiſſꝫ. q̄ canitis ad vocē pſal=
terii. qm̄ p̄t exerceri ſapiēter a ſapiētibꝫ muſica. mirabili decore di=
cēdi inuectōnis impetu relaxato. et nō ad illos ſꝫ de illis iā loquēs.
ut nos muſicā ſapiētis a muſica luxuriātis diſtingē ↄmoneret. nō
ait. q̄ canitis ad vocē pſalterii ⁊ ſic dauid putatis vos hr̄e vaſa cā=
tici. Sꝫ cū illud ad illos dixiſſꝫ. qđ luxurioſi audiē deberēt. q̄ canitis
ad vocē pſalterii. impericiā q̄ꝫ eo⁊ aliis quodāmō indicauit adiū=
gēs. ſic dauid putauerūt ſe hr̄e vaſa cātici. bibētes in fialis vinū. et
optio vngēto delibuti. Tria hec melius ꝓnūciātur ſi ſuſpēſis duobꝫ
p̄oribꝫ mēbris. circuitus t'cio finiat̄. Iā vero qđ hiis oībꝫ addicit̄.
et nichil patiebātur ſup ↄtricōne ioſeph. ſiue ↄtinuati dicat̄ ut ſit
vnū mēbrū. ſiue detēcius ſuſpēdat̄ et nichil patiebātur. et poſt hāc

diſtinctōez inferat᷑. ſup ɔtricōne ioſeph. atꝫ ſit bimembris circuitus.
miro decore nō dictuꝫ ē. nichil patiebātur ſup ɔtricōe fr̄is. ſꝫ poſitus
ē ꝑ frē ioſeph. ut quicūqꝫ frater ꝓprie eius ſignificaret᷑ noīe. cuiꝰ ex
fratribꝫ fama p̄clara eſt. et in malis q̄ pendit. et in bonis q̄ rependit

.3. Iſte certe tropus. vbi ioſeph quēcūqꝫ frēm facit intelligi. neſcio
ſi illa quā didicimꝰ et docuimꝰ arte tradat᷑. q̄ꝫ ſit tn̄ pulcer ꝛ quēad-
modū afficiat legētes atqꝫ intelligētes. nō opus ē cuiq̄ꝫ dici. ſi ipe
nō ſentiat. Et plā quid q̄ ptineāt ad p̄cepta eloq̄ntie. in hoc ipo loco
quē ꝑ exēplo poſuimꝰ pn̄t repiri. ſꝫ bonū auditorē nō tā ſi diligent᷑
diſcutiat᷑ inſtruit. q̄ꝫ ſi ardēter ꝓnūciet᷑ attēdit. Neqꝫ eni hec huāna
induſtria ɔpoſita. ſꝫ diuīa mēte ſūt fuſa ꝛ ſapiēter ꝛ eloquēter. nō in-
tēta in eloq̄ntiā ſapia. ſꝫ a ſapia nō recedēte eloq̄ntia. Si eni ſicut q̄-
dā diſertiſſimi atꝫ acutiſſimi viri vidē ꝛ dicē potuerūt. ea q̄ oratoria
velut arte diſcunt᷑. nō obſuarētur ꝛ notarētur. et in hāc doctrinā
redigerētur. n̄ prius in oratoꝝ inuenirētur ingeniis. q̄d mirū ſi ꝛ in
iſtis inueniūtur. quos ille miſit qui fecit ingenia. Qua ꝓpter ꝛ elo-
quētes quid nō ſolū ſapiētes. canonicos nr̄es auctores doctoreſqꝫ
.2. fateni᷑. tali eloquētia vſos. qualis pſonis hmōi ɔgruebat. Sꝫ nos
et ſi de lr̄is ipoꝝ q̄ ſine difficultate intelligūt᷑ nōnulla ſumimꝰ elocu-
cōis exempla. nequaq̄ꝫ tn̄ putare debemꝰ imitādos nobis eos ēe
in hiis que ad exercendas ꝛ elimādas quodāmō mētes legētiū. et
ad rūpenda faſtidia. et acuenda ſtudia diſcē volentiū. ad celādos
q̄ꝫ ſiue ut ad pietatē ɔuertātur. ſiue ut a miſteriis ſecludant᷑ aīos
impioꝝ. vtili ac ſalubri obſcuritate dixerunt. Sic quippe illi locuti
ſūt ut poſteriores qui eos recte intelligerēt ꝛ exponerēt. alterā grāꝫ
.D. diſpareꝫ quideꝫ verūtamē ſubſequentē in dei eccīa repirēt. Non ḡ
expoſitores eoꝝ ita loqui debēt. tanq̄ꝫ ſe ipi exponēdos ſili aūctate
ꝓponāt. ſed in omībꝫ ſmonibꝫ ſuis. p̄mitus ꝛ maxīe ut intelligant᷑
elaborēt. ea quātū poſſunt pſpicuitate dicendi. ut aut multū tarduſ
ſit qui nō intelligat. aut in rerū quas explicare atqꝫ oſtendē voluꝰ
difficultate ac ſbtilitate. nō in nrā locucōe ſit cauſa. q̄ minus tardiꝰ
ve qd dicimꝰ poſſit intelligi. Sūt eni quedā que vi ſua nō intelligūt᷑
aut vix intelligūtur. q̄ntolibꝫ ꝛ q̄ntūlibꝫ. quāuis planiſſime dicētis
ꝯſent᷑ eloquio. q̄ in ꝓpli audiētiā vel raro ſi aliq̄d vrget. vel nūq̄ꝫ
omino mittēda ſūt. In libris aūt qui ita ſcribūtur ut ipi ſibi lcōrem
quodāmō teneant cū intelligunt᷑. cū aūt nō intelligunt᷑ moleſti nō
ſūt volentibꝫ legē. et in aliq̄ꝝ collocucōibꝫ. nō eſt hoc officiū deſerēdū
ut vera q̄ꝫ uis ad intelligēdū difficilia. q̄ iā ipi pcepimꝰ cū q̄ntocū-
qꝫ labore diſputacōis ad alioꝝ intelligētiā pducamꝰ. ſi tenet audi-
torē ul' collocutorē diſcēdi cupiditas. nec mentis capacitas deſit. q̄

quoq̄mō intimata poſſit accipe.nō curāte illo q̄ docet.q̄nta eloquē-
tia doceat. ꝫ quāta euidentia. Cuius euidentie diligens appetitus A.b.
aliq̄n negligit ꝟba cultiora.nec cūrat quid bn̄ ſonat. ꝫ quid bene
indicet atq꜡ intimet qꝺ oſtendē intendit.vnde ait quidā cū de ta-
lis locucōis genē ageret.ēē in ea quādā diligentē negligētiā.hec
tn̄ ſic detrahit ornatū ut ſordes nō ꝯtrahit. Quāuis in bonis doctori-
bus tāta docēdi cura ſit vel ēē debeat.ut ꝟbū qꝺ nſi obſcurū ſit vel
ambiguū latinū ēē nō pt. vulgi aūt more ſic dicit᷑.ut ambiguitas
obſcuritaſq꜡ vitet᷑.nō ſic dicat᷑ ut a doctis.ꝫ pocius ut ab indoctis
dici ſolet. Si eni nō piguit dicē interp̄tes nr̄os.nō ꝯgregabo ꝯuen-
ticula eoꝝ de ſang̾mbꝫ.q̄in ſenſerit ad rē ptinē ut eo loco pl'alit᷑ enū-
ciaretur ħ nomē.qꝺ in latīa lingua ſingl'arit᷑ tantūmō dicit᷑.cur pi-
etatis doctorē pigeat imperitis loquētez.oſſum pocius q̄ꝫ os dicē.
ut iſta ſillaba vm.nō ab eo qꝛ ſūt oſſa ꝫ ab eo qꝛ ſūt ora intelligat᷑.
vbi vaſte aures de correptione vocaliū vel ꝓductione nō iudicāt.
Quid eni ꝓdeſt locucōis integritas quā non ſequitur intellcūs au-
dientis.cū loquēdi oīno nulla ſit cauſa.ſi qꝺ loquim᷑ nō intelligāt.
ꝓpter quos ut intelligāt loquim᷑. Qui ergo docet.vitabit verba A.C.
oīa que nō docent.et ſi pro eis alia q̄ intelligātur integra pōt dicē.
id magis eligat.ſi aūt non p̄t.ſiue qꝛ nō ſūt.ſiue qꝛ in p̄ntia nō oc-
currūt.vtatur etiā ꝟbis min⁹ integris.dū tn̄ res ipa doceat᷑ atq꜡
diſcatur integre. Et ħ quidē nō ſolū in collocucōibꝫ ſiue ſiāt cū ali-
quo vno ſiue cū plibꝫ.verū etiā ⁊ mltomagis in ꝓplis q̄n ꝓmo ꝓmi-
tur.ut intelligam᷑ inſtandū eſt.qꝛ in collocucōmbꝫ ē cuiq꜡ interro-
gandi poteſtas vbi aūt oīes tacēt ut audiat᷑ vnus.et in eū intē-
ta ora ꝯūtūt.ibi ut req̄rat quiſq꜡ qꝺ nō intellexerit.nec moris ē nec
decoris.ac per ħ maxīe debet tacēti ſbueīre cura dicētis Solet aūt A.D.
motu ſuo ſig̾ficare vtrū intellexerit.cognoſcendi auida mltitudo.
qꝺ donec ſig̾ficet ꝟſandū eſt.qꝺ agit᷑ mltimoda varietate dicēdi.
qꝺ in poteſtate nō hn̄t. qui p̄parata et ad ꝟbū memoriter retenta
ꝓnūciāt. Mox aūt ut intellectū ēē ꝯſtiteīt.aut ꝓmo ſiniēdus aut
in alia tranſeūdū eſt.ſic eni gratus ē qui cognoſcēda enubilat.ſic
onerosus q̄ cognita inculcat.eis dūtaxat quoꝝ tota expectatio in
diſſoluēda eoꝝ q̄ pandūtur difficultate pēdebat. Nā delectādi gr̄a
etiā nota dicūtur.vbi nō ipa ꝫ modus quo dicūtur attendit᷑.qꝛ ſi
et ipe iā notus ē et auditoribꝫ placet.pene nichil intereſt.vtrū is q̄
dicit dictor an lector.ſit. Solēt eni et ea q̄ comode ſcripta ſūt.nō ſo-
lū ab hijs q̄bꝫ p̄mitus innoteſcūt iocūde legi.verū etiā ab hijs q̄bꝫ
iā nota ſūt.neq꜡ adhuc illa de memoria delevit oblivio.nō ſine iocū
ditate relegi.vel ab vtriſq꜡ libēter audiri.qꝺ aūt quiſq꜡ iā oblitus

.A E. eſt dū ɔmonetur doceť. Sȝ de mō delectādi nūc nō ago. de mō quo
docēdi ſūt q̄ diſcē deſiderāt loquor. Is ē aūt optimus. quo fit ut q̄ au-
dit verū audiat. et qđ audit intelligat. Ad quē finē cū ventū fuerit.
nichil tūc amplius de ip̄a re tanq̄ȝ diucius docēda laborādū eſt. Sȝ
forte de ɔmēdāda. ut in corde figať. qđ ſi faciēdū videbiť. ita mode-
ſte faciēdū eſt ne puemať ad tediū. Prorſus hec ē in docēdo eloquē-
tia. qua fit dicēdo. nō ut libeat qđ horrebat. ā ut fiat qđ pigebat. ſȝ
.A F. ut apeat qđ latebat. Nō tñ ſi fiat inſuauiť. ad paucos quidē ſtu-
dioſiſſiōs ſuus pueīt fructus. q̄ ea q̄ diſcēda ſūt. quāuis abiecte in-
cūlteqȝ dicātur ſcire deſiderāt. Nō cū adepti fuerīt. ip̄a veritate dele-
ctabiliť paſcūtur. bonoꝝ nāqȝ ingenioꝝ inſignis ē indoles. in ṽbis
verū amare nō ṽba. q̄d enī ꝓdeſt clauis aurea. ſi apire qđ volumꝰ
nō p̄t. aut q̄d obeſt lignea. ſi hoc p̄t. qn̄ nichil querimꝰ niſi patē. qđ
clauſuȝ ē. Sȝ qm̄ hn̄t. inter ſe nōnullā ſilitudinē. veſcētes atȝ diſcen-
tes. ꝓpter faſtidia plimoꝝ. etiā ipſa ſine quibȝ viui non p̄t alīmēta
ɔdienda ſūt. Dixit g° quidā eloquēs ⁊ verū dixit. Ita dicē debē elo-
quentē. ut doceat. ut delectet. ut flectat. Deinde addidit docē neccita-
tis ē. delcāre ſuauitatis. flectē victorie. Hoꝝ triū qđ p̄mo loco poſi-
tū eſt hoc ē docēdi neccitas. in rebȝ ē ɔſtituta q̄s dicimuſ. reliqua duo
in mō quo dicimuſ. Qui aūt dicit cū docē vult. quādiu nō intelligiť
nondū ſe exiſtimet dixiſſe qđ vult. ei quē vult docē. qꝛ et ſi intelli-
git qđ ip̄e dixit nondū illi dixiſſe putādus ē. a quo intellcūs non ē.
ſi vero intellcūs ē q°cūqȝ mō dixerit dixit. Nō ſi etiā delectaē vult cū
cui dicit aut flectē. nō q°cūqȝ mō dixeīt illud faciet. ſȝ intēeſt q° mō di-
cat ut faciat. Sicut ē aūt ut teneať ad audiēdū delectādꝰ auditor.
ita flectēdus ut moneať ad agēduȝ. Et ſic delcātur ſi ſuauiť loqua-
ris. ita flectiť ſi ſic loq̄ris ut amet qđ polliceīs. timeat qđ minaris
oderit id qđ arguis. qđ ɔmēdas āplectať. qđ dolēdū exageras dole-
at. cū qđ letādū p̄dicas gaudeat. miſereať eoꝝ q̄s miſerādos ante
oculos dicēdo ɔſtituis. fugiat eos q°s cauēdos terrēdo ꝓponis et
quicq̄d aliud grādi eloquētia fieri p̄t ad ɔmouēdos aīos auditoꝝ.
.A G. nō q̄d agēdū ſit ut ſciāt. ſȝ ut agāt qđ agēdū ēē iā ſciūt. Si aūt ad-
huc neſciūt. p̄us vtiqȝ docēdi ſūt q̄ȝ mouēdi. et fortaſſe rebȝ ip̄is co-
gnitis ita mouebūť. ut eos nō opus ſit maioribȝ eloquētie viribȝ
iam moueri. Nō tamē cū opus eſt. faciēdū eſt. Tūc autē opus eſt.
qn̄ cū ſcierint quid agendū ſit non agūt. ac per hoc docē neccitatis ē.
poſſunt enī hoies et agē. et nō agē qđ ſciūt. Quis autē dixerit. eos
agē debere quod neſciūt. Et ideo flectē neceſſitatis nō eſt. quia nō
ſemper opus eſt. ſi tamē docenti vel etiā delectanti ɔſentiat auditor.
Ideo autē victorie eſt flectē. quia fieri p̄t ut et doceať et delectetur.

et tamē nō aſſenciat᷑. quid autē illa duo ꝓderūt. ſi deſit hoc terciū.
Sed neq; delectare neceſſitatis eſt. quādo quidē cū dicenda vera
monſtrant᷑ quod ad officiū docendi ptinet. nō eloquio agitur nec
hoc attendit᷑. ut vel ipa vel ipm delectet eloquiū. ſʒ p ſeipa qm ve-
ra ſūt. manifeſtata delectat. vnde plerūq; delectāt etiaʒ falſa pate-
facta atq; cōuicta. neq; enim delectāt qm falſa ſūt. ſʒ qꝛ ipa falſa eē
verū eſt. delectat ꝛ dictio qua hoc verū eē monſtratū eſt. Propter
eos autē quibʒ faſtidientibʒ nō placet veritas. ſi alio quocūq; mō
niſi eo mō dicat᷑. ut placeat ꝛ ſmo dicētis. datus ē in eloquētia nō
puus etiā delectacōi locus. Que tn̄ addita nō ſufficit duris. quos
nec intellexiſſe nec docētis elocucōe delectatos eē ꝓfuerit. Quid
eni hec duo cōferūt hoi. qui ꝛ cōfitet᷑ verū. et collaudat eloquiū. nec
tn̄ inclinat aſſenſū. ꝓpter quē ſolū cū aliquid ſuadet᷑. rebʒ q̄ dicūtur
inuigilat dicētis intētio. ſi eni talia dicātur q̄ credē vel noſſe ſuffici-
at. nichil ē aliud eis cōſentire niſi cōfiteri vera eē. Cū vero id docetur
qđ agendū ē et ideo docetur ut agatur. fruſtra pſuadetur verū eſſe
qđ dicit᷑. fruſtra placet modus ipe quo dicit᷑. ſi nō ita dicitur ut a-
gatur. Oportet ergo eloquentē ecclaſticū qn̄ ſuadet aliquid qđ a- A.h
gendū eſt. nō ſolū docere ut inſtruat. et delectare ut teneat. veruʒ
etiā flectē ut vincat. Ille quippe iā remanet ad cōſenſionē flecten-
dus eloquētie grāditate in quo id nō egit uſq; ad cōſenſionē demō-
ſtrata veritas. adiūcta etiā ſuauitate dictōis. Cui ſuauitati tm̄ ope
impenſū eſt ab hominibʒ. ut nō ſolū nō faciēda. verū eē fugiēda ac
deteſtanda tot ꝛ tāta mala atq; turpia. q̄ malis ꝛ turpibʒ diſſertiſſi-
me pſuaſa ſūt. nō ut eis cōſentiatur ſʒ ſola delectacōis gr̄a lectitent᷑.
Aūtat aūt deus ab ecclia ſua. qđ de ſinagoga iudeoꝝ ieremias ꝓpheta
cōmemorat. dicens. Pauor et horrenda facta ſūt ſup terrā. ꝓphete
ꝓphetabāt iniqua. et ſacđotes plauſū dederūt manibʒ ſuis. et plebs
mea dilexit ſic. et q̄d facietis in futurū. O eloquētia tāto terribilioꝛ
q̄to purioꝛ. et q̄to ſolidioꝛ tāto vehemētioꝛ. O vere ſecuris cōſcidēs
petras. Huic eni rei ſile eē verbū ſuū qđ p ſanctos ꝓphetas fecit. p
huc ipm ꝓphetā deus ipe dixit. Abſit itaq; abſit a nobis. ut ſacerdo-
tes plauđet iniqua dicētibʒ. et plebs dei diligat ſic. Abſit a nob̄ inq̄
tāta demētia. nā q̄d faciemus in futurū. Et certe min⁹ intelligant᷑.
min⁹ placeāt. min⁹ moueāt que dicūtur. vera tn̄ dicant᷑ et iuſta.
nō iniqua libent᷑ audiātur. qđ vtiq; nō fieret. niſi ſuauit᷑ dicerent᷑.
In ꝑlo aūt graui de quo dictū ē deo. In ꝑlo gūi laudabo te. nec A.J.
illa ſuauitas delectabilis ē. q̄ nō quidē iniqua dicūtur. ſʒ exigua et
fragilia bona. ſpumeo vboꝝ ambitu ornant᷑. q̄li nec magna atq; ſta-
bilia decenter et grauiter ornarent᷑. Eſt tale aliq̄d in epl̄a btiſſimi

cipriani. qđ ideo puto accidiſſe vel ɔſulto factū eē. ut ſciretꝰ a poſte-
ris. quā linguā doctrine xp̄iane ſanitas. ab iſta redūdātia reuocaue-
rit. et ad eloquētiaz grauiorē modeſtioréq; reſtrinxerit. qualis in eius
ɔſequētibꝫ lr̄is. ſecure amatꝰ religioſe appetitꝰ. ſꝫ difficillime impletꝰ.
Ait ergo quodā loco. Petamus hāc ſedem. dāt ſeceſſuz vicina ſe-
creta. vbi dū erratici palmitū lapſus. pēdulis nexibꝫ per arūdines
baiolas repūt. viteā porticū frondea tecta fecerūt. nō dicūtur iſta
mihi mirabiliter affluētiſſima fecūditate facūdie. ſꝫ pfuſione nimia
grauitate diſplicēt. Qui vero hec amāt. pfecto eos q̄ nō ita dicūt
ſꝫ caſtigacius eloquūtur. nō poſſe ita eloqui exiſtimāt. nō iudicio
iſta deuitare. qua ppter iſte vir ſcūs. et poſſe ſe oſtēdit ſic dicē. qꝛ
.A K. dixit alicubi. et nolle. qm̄ poſtmodū nuſq̄. Agit itaq; nr̄ ille elo-
quēs cū iuſta et ſcā et bona dicit. neq; eni alia debꝫ dicē. agit ergo
q̄ntuz pt cū iſta dicit. ut intelligentꝰ. ut libentꝰ. ut obedientꝰ audiantꝰ.
Et hec ſe poſſe. ſi potuerit et inq̄ntū potuerit pietate magis oracōnū q̄
oratorū facultate nō dubitet. ut orādo p ſe et p illis q̄s eſt allocu-
turus. ſit orator anteq̄ dictor. ipā hora iā ut dicat accedēs. pu̇ſq̄ ex-
erat pferentē linguā. ad deū leuet aīaz ſicientē. ut eructet qđ bibe-
rit. ul̄ qđ impleuerit fundat. Cū eni de vnaquaq; re q̄ ſcđm fidē dile-
ctionēq; tractāda ē. multa ſint q̄ dicantꝰ. et multi modi quibꝫ dicā-
tur. ab hijs q̄ hoc ſciūt. q̄s nouit q̄d ad pn̄s tēpus ul̄ nob̄ dicē. vel
per nos expediat audiri. niſi qui corda oim̄ videt. et q̄s facit. ut qđ
optꝫ et queadmodū optꝫ dicatꝰ a nob̄. niſi in cuius manū ſūt. et nos
et ſmones nr̄i. Ac p hoc. diſcat quidez oīa q̄ docēda ſūt. qui et noſſe
vult et docere. facultatéq; dicēdi ut decꝫ virū eccl'iaſticū ɔparet. ad
horā vero ipſius dictōis. illđ pocius cogitet bone mēti ɔuenire. qđ
dn̄s ait. nolite cogitare quō aut q̄d loquami. dabitꝰ eni vob̄ in illa
hora q̄d loquami. nō eni vos eſtis q̄ loquimi. ſꝫ ſp̄us pr̄is vr̄i q̄ lo-
quitur in vob̄. Si ergo loquitꝰ in eis ſp̄us ſcūs. q̄ pſequētibꝫ tradū-
.A L. tur pro xp̄o. cur nō etiā in eis qui tradūt diſcētibꝫ xp̄m. Quiſquis
aūt dicit. nō eſſe hominibꝫ p̄cipiēdū. quid ꝛ queadmodū doceāt. ſi do-
ctores ſcūs efficit ſp̄us. pt dicē. nec orandū nobis eſſe. qꝛ dn̄s ait.
Scit pr̄ veſter q̄d vob̄ opus ſit pu̇ſq̄ petatis ab eo. Aut aplm̄ pau-
lū thimotheo et thito nō debuiſſe p̄cipe. q̄d ꝛ queadmoduz p̄cipent
alijs. Quas tres aplicas epl'as. ante oculos hr̄e debꝫ. cui ē in eccl'ia
pſona doctoris impoſita. Nōne in p̄ma ad thimotheū legitꝰ. anūcia
hec ꝛ doce. q̄ autē ſint ſupra dictū eſt. Nōne ibi dictū eſt. Seniorem
ne increpaueris. ſꝫ obſecra ut prem̄. ꝛc̄. Nōne in ſcđa ei dicitur. for-
mā habe vboꝝ ſanoꝝ q̄ a me audiſti. nōne ei ibi dicitꝰ. Satis age.
teipm̄ pbabilē opariū exhibēs deo. nō erubeſcentē verbū veritatis

recte tractantē. Ibi ē et illud. p̄dica verbū. inſta oportūe importūe. argue. hortare. increpa. in omī longanimitate ꝛ doctrina. Itēqȝ ad ꝓhitū. nōne dicit. Epm iuxta doctrinā fidelis vbi pſeuerantē eſſe debē. ut potēs ſit exhortari in doctrina ſana ꝛ ꝯtradicētes redarguē. ibi etiā dicit. tu vero loquē que decēt ſanā doctrinā. ſenes ſobrios eē et que ſequūtur. Ibi ꝛ illud. hec loquē ꝛ exhortare. et increpa cū omī imperio. nemo te ꝯtēpnat. admone illos p̄ncipibꝫ ꝛ poteſtatibꝫ ſb̄ditos eē ꝛc̄. Quid ḡ putamus. nūq̄d ꝯtra ſeipm ſentit apl's. qui cū dicat doctores fieri opacōe ſpūs ſci. ipe illis p̄cipit. q̄d ꝛ queadmodū doceāt. An intelligēdū eſt. et hoim officia ipo ſcō ſpū largiente. in docēdis etiā ipis doctoribꝫ nō debē ceſſare. et tn̄ neqȝ q̄ plantat ē aliq̄d neqȝ q̄ rigat. ſꝫ q̄ incrementū dat deus. vnde ipis q̄ miniſtris ſcis hominibꝫ vel etiā ſcis anglis opantibꝫ. nemo recte diſcit q̄ ptinent ad viuēdū cū deo. niſi fiat a deo docibilis deo. cui dicit̄ in pſalmo. doce me facē volūtatē tuā. qꝛ deus meus es tu. vnde et ipi thimotheo idē dicit apl's. loquēs vtiqȝ ad diſcipl'm doctor. tu autē pſeuera in hijs que didiciſti et credita ſūt tibi. ſciens a quo didiceris. .A M.

Sic eni corporis medicamēta. q̄ hoibꝫ ab hoibꝫ adhibent̄. nō niſi eis ꝓſūt. quibꝫ deus opatur ſalutē. qui ꝛ ſine illis mederi p̄t. cū ſine illo ipa nō p̄nt. et tn̄ adhibent̄. et ſi hoc officioſe fiat inter opa mīe vel bn̄ficētie deputat̄. Ita et adiumenta doctrine. tūc ꝓſūt aīe adhibita p hoiem. cū deus opat̄ ut ꝓſint. q̄ potuit euāgeliū dare hoi. etiā nō ab hoibꝫ neqȝ p hoiem. Qui ḡ dicēdo nitit̄ pſuadē qd̄ bonū eſt. nl̄ illoꝝ triū ſpernēs. ſcꝫ ut doceat. ut delectet. ut flectat. oret et agat ut queadmodū ſup̄ diximus intelligent̄. libent̄. et obedient̄ audiatur. .A N.

Qd̄ cū apte et ꝯuenient̄ facit. nō immerito eloquēs dici p̄t. et ſi nō eū ſequat̄ auditoris aſſenſus. Ad hec autē tria. id eſt ut doceat. ut delectet. ut flectat. etiā illa tria videtur ptinē voluiſſe. idem ipe romani auctor eloquij. cū itidem dixit. Is erit ergo eloquēs. q̄ poterit pua ſb̄miſſe. modica tēpate. magna granditer dicē. tanq̄ ſi adderet etiā illa tria. et ſic explicaret. vnā eandēqȝ ſentētiam. dicens. Is erit ergo eloquens. qui ut doceat poterit pua ſb̄miſſe. ut delectet modica tpate. ut flectat magna granditer dicē. Hec aūt tria. ille ſic ab eo dicta ſūt. in cauſis forenſibꝫ poſſꝫ oſtendē. nō aūt hic. ſꝫ eſt in eccīaſticis queſtionibꝫ. in quibꝫ huiōi quē volum⁹ informare ſermo verſat̄. In illis eni ea pua dicūtur. vbi de rebꝫ pecuniarijs iudicandū eſt. ea magna vbi de ſalute ac de capite hoim. ea vero vbi nichil hoꝝ iudicandū eſt. nichilqȝ agit̄ ut agat ſiue decernat ſꝫ tantūmō ut delectet̄ auditor. inter vtrūqȝ quaſi media. et ob hoc modica ſꝫ eſt moderata dixerit. modicis eni modus nomē impoſuit. nā .A O. .A P.

modica pro puis abuſiue nō ꝓprie dicimus. In iſtis aūt nr̄is. qn̄
quidē oīa maxīe que de loco ſupiori ꝑplis dicimus. ad hoim ſalutē
nec tpaneā ſʒ eternā referre debemus. vbi etiā cauēdus ē eternus
interitus. oīa ſūt magna q̄ dicimus vſqȝ adeo. ut nec de ipis pecunia-
rijs rebȝ vel acquirēdis vel amittēdis. pua videri debeant q̄ doctor
eccīaſticus dicit. ſiue ſit illa magna ſiue pua pecunia. neqȝ eni pua ē
iuſticia. quā ꝑfecto ⁊ in pua pecunia cuſtodire debem⁹. dicēte dn̄o.
Qui in minimo fidelis ē et in magno fidelis ē. qđ ergo minimū eſt mi-
nimū eſt. ſʒ in minimo fidelē eſſe magnū eſt. Nam hc̄ racō rotūditatis.
ideſt ut a pūcto medio omēs lineе pares in extrema ducātur. eadē
eſt in magno diſco q̄ in nūmulo exiguo. Ita vbi pua iuſte gerūtur
.A N. non minuitur iuſticie magnitudo. De iudicijs denīqȝ ſecularibus
quibȝ vtiqȝ niſi pecuniarijs. cū loquētur apl's. audet quiſq̄ʒ vr̄m inq̄t
adūſus alterū negociū hn̄s. iudicari ab iniq̄s. et nō apud ſcōs. an
neſcitis qȝ ſancti mūdū iudicabūt. et ſi in vobis iudicatur mūdus
indigni eſtis qui de minimis iudicetis. neſcitis quia angelos iudi-
cabimus nedū ſecularia. Secularia igitur iudicia ſi habueritis. eos
qui ɔtēptibiles ſūt in eccīa. hos ɔſtituite ad iudicandū. ad reuerē-
tiam vob̄ dico ſic nō eſt inter vos quiſq̄ʒ ſapiēs. q̄ poſſit inter frēm
ſuū et frēm iudicare. ſʒ frater cū frē iudicat᷑ et hoc apud infideles.
iam quideꝫ omnino delictū in vob̄ eſt. qȝ iudicia habetis vobiſcū.
quare nō magis iniquitatē patimi. quare nō pocius fraudami. ſʒ
vos iniq̄tatē facitis ⁊ fraudatis ⁊ h̄ frēs. an neſcitis quia iniuſti re-
gnū dei nō hēditabūt. Quid ē qꝫ ſic indignat᷑ apl's. ſic corripit. ſic
exprobrat ſic increpat ſic minat᷑. q̄d eſt qꝫ ſui aīmi affectū tam cre-
bra ⁊ aſpa vocis mutacōne teſtatur. q̄d eſt poſtremo. qꝫ de rebȝ mi-
nimis tā grandit̄ dicit. tm̄ ne de illo negocia ſeclaria meruerūt. ab-
ſit. ſʒ h̄ facit ꝓpter iuſticiā. caritatē. pietatē. que nulla ſobria mente
.A R. dubitāte. etiā in rebȝ quālibȝ puulis magna ſūt. Sane ſi admone-
remus hoies. queadmodū ipa negocia ſecl'aria pro ſe vel pro ſuis.
apud eccīaſticos iudices agē deberēt. recte admonēm⁹ ut agerēt
tanq̄ʒ pua ſbmiſſe. Cū vero de illi⁹ viri diſſeram⁹ eloquio. quē vo-
lum⁹ eaꝝ rerū eē doctorē. quibȝ liberam᷑ ab eternis malis. atqȝ ad
etna puenim⁹ bona. vbicūqȝ agātur hec. ſiue apud ꝑplm ſiue p̄uati
ſiue ad vnū. ſiue ad plures. ſiue ad amicos ſiue ad inimicos. ſiue in
ꝑpetua dictōne ſiue in collocucōe ſiue in tractatibȝ ſiue in libris. ſiue
in eplis vel longiſſimis vel breuiſſimis. magna ſūt. Niſi forte qm̄
calix aque frigide res minima atqȝ viliſſima eſt. ideo minimū ali-
quid atqȝ viliſſimū dn̄s ait. qꝫ eū qui dederit diſcipl'o eius. nō pdet
mercedē ſuā. Aut vero qn̄ iſte doctor in eccleſia facit inde ſermonē.

puū aliq̄d debet eſtimare ſe dicē. et ideo nō tpate. nō granditer. ſʒ
ſbmiſſe ſibi ēē dicendū. Rōne q̄n accidit. ut de hac re loq̄remᷣ ad
ppl'm et deus affuit ut ɔgrue diceremus. tamq̄ꝫ de illa aqua frigida
quedā flāma ſurrexit. que etiā frigida hoim pectora. ad miſericor-
die opa faciēda. ſpe celeſtis mercedis accēderet. Et tn̄. cū doctor A.S.
iſte debeat rerū dictor ēē magnaꝝ. nō ſemp eas debet grandit' dicē.
ſed ſbmiſſe cū aliq̄d docetur. tpate cū aliq̄d vituperatur vel laudatᷣ.
cū vero aliq̄d agendū eſt. et ad eos loquimᷣ qui hoc agē debēt nec
tn̄ volūt. tūc ea q̄ magna ſūt. dicēda ſūt grandit' et ad flectendos
aīos ɔgruēter. Et aliq̄n de vna eademq̄ꝫ re magna. et ſbmiſſe dicitᷣ
ſi docetᷣ. et tpate ſi p̄dicatᷣ. et grandit' ſi auſus inde animus ut ɔūtatᷣ
impellitᷣ. Quid eni deo ip̄o maius eſt. nūquid ideo nō diſcatᷣ. aut q̄
docet vnitatē trinitatis. debet nō ſbmiſſa diſputacōe agē. ut res ad
dinoſcendū difficilis. quātū datur poſſit intelligi. nūquid hic orna-
menta ꝛ nō documēta querūtur. nūquid ut aliq̄d agat ē flectēdus
auditor. et nō pocius ut diſcat inſtruēdus. Porro cū laudatur deus.
ſiue de ſeip̄o ſiue de opibꝫ ſuis. quāta facies pulchre ꝛ ſplēdide dicti-
onis oboritur ei. q̄ pōt quātū debet laudare. quē nemo ɔueniēt' lau-
dat. nemo quomōcunqꝫ nō laudat. At ſi nō colatur. aut cū illo vel
etiā pre illo colātur. ydola ſiue demonia. ſiue quecūqꝫ creatura. q̄ꝫtū
hoc malū ſit. atqꝫ ut ab hoc malo aūtantᷣ hoies. debet vtiqꝫ grāditer
dici. Submiſſe dictōnis exēplū. eſt apud aplm paulū. ut planius A.T.
aliquid ɔmemorē. vbi ait. Dicite michi qui vultis ſub lege eſſe. le-
gem nō audiſtis. ſcriptū eſt eni. q abrahā duos filios habuit. vnū
de ancilla. et vnū de libera. ſʒ ille qui de ancilla ſcd̄m carnē natus eſt.
qui aūt de libera per repromiſſionē. que ſūt in allegoria. hec enim ſūt
duo teſtamēta. vnū quidē in monte ſyna in ſuitutē generans. q̄ eſt
agar. ſyna eni mons eſt in arabia. qui ɔiūctus eſt ei que nūc eſt
ihrl'm. et ſuit cū filijs ſuis. Illa autē que ſurſū eſt ihrl'm libera ē que
eſt mr̄ nr̄a ꝛc̄. Itēqꝫ ibi raciocinatᷣ et dicit. Frēs ſcd̄m hoiem dico
tamen hois ɔfirmatū teſtamentū nemo irritū facit aut ſupordinat.
Abrahe dicte ſūt ꝓmiſſiones ꝛ ſemini eius. nō dicit in ſeminibꝫ q̄ſi
in multis. ſʒ quaſi in vno. in ſemie tuo qui eſt xp̄us. Hoc autē dico
teſtamētū ɔfirmatū a deo. q̄ poſt q̄drīgētos et triginta ānos facta
eſt lex. nō infirmat ad euacuādā ꝓmiſſionē. ſi eni ex lege hēditas.
iam nō ꝓmiſſione. abrahe aūt per repromiſſionē donauit deus. Et
qꝛ occurrē potuit audiētis cogitacōni. ut q̄d ergo lex data ē. ſi ex
illa nō eſt hereditas. ip̄e ſibi hoc obiecit. atqꝫ ait velut interrogās
quid ergo lex. deinde reſpondet. tranſgreſſionis gr̄a poſita eſt. donec
veniret ſemē cui ꝓmiſſuꝫ ē diſpoſitū p anglos in manū mediatoris.

mediator aūt vnius nō eſt. deus vero vnus eſt. Et hic occurrebat
qđ ipe ſibi oppoſuit. lex ḡ contra ꝓmiſſa dei. et reſpondet abſit red=
ditq; vnā ratione dicēs. ſi eni data eēt lex q̄ poſſ; viuificare. oīno
ex lege eēt iuſticia. ſ; ↄcluſit ſcriptura oīa ſub peccato. ut ꝓmiſſio ex
.A S. fide iħu xpi daretur credentib; ⁊c̄. vel ſi qđ huiōi eſt. Pertinet ḡ
ad docēdi curā. nō ſolū apire clauſa. et nodoſa ſoluē queſtionū. ſed
etiā dū h̄ agit. aliȷs queſtionib; q̄ fortaſſis inciderint. ne id qđ di=
cimus improbet per illas aut refellat. occurē. ſi tamē et ipa earꝫ ſo=
lutio pariter occurrerit. ne moueamus qđ auferre nō poſſumus. Fit
aūt. ut cū incidentes queſtioni alie queſtiones. et alie rurſus incidē=
tib; incidētes ptractant atq; ſoluūtur. in eā longitudinē racōcinati=
onis extēdatur intencō. ut niſi memoria plurimū valeat atq; vige=
at. ad caput vnde agebat. diſputator redire nō poſſit. Valde aūt
bonū eſt. ut quicq̄d ↄtradici pt. ſi occurrerit refutet. ne ibi occurrat
vbi nō erit q̄ rn̄deat. aut pn̄ti quidē ſ; tacenti occurrat. et minus
.A X. ſaciatus abſcedat. In illis autē aplicis verbis. dictō tpata eſt. Se=
niorē ne increpaueris. ſ; obſecra ut prem. iuniores ut frēs. anus ut
matres. adoleſcentulas ut ſorores. Et in illis. Obſecro aūt vos frēs
per miſcdiam dei ut exhibeatis corpa vr̄a hoſtiā viuentē. ſcām deo
placentē. rōnale obſequiū vr̄m. Et totus fere ipius exhortacōis lo=
cus tpatū hab; elocucōis genus. vbi illa pulcriora ſūt. in quibus
ꝓpria ꝓpriȷs tanq̄ debita reddita decent excurrūt. ſicuti eſt. habē=
tes dona diuīſa ſm graꝫ q̄ data ē vobis differētes. ſiue ꝓphetiā ſm
regulā fidei. ſiue miniſteriū in miniſtrādo. ſiue q̄ docet in doctrina. q̄
exhortatur in exhortacōe. q̄ tribuit in ſimplicitate. qui p̄eſt in ſolici=
tudīe. q̄ miſeretur in hilaritate. dilectio ſine ſimlacōe. odiētes ma=
luꝫ. adherētes bono. caritatē fraternitatis inuicē diligētes. honore mu=
tuo p̄ueniētes. ſtudio nō pigri. ſpū feruētes. dn̄o ſuiētes. ſpe gau=
dētes. in tribl'acōe paciētes. orōni inſtātes. necitatib; ſcōꝝ ↄmūican=
tes. hoſpitalitatē ſectātes. bn̄dicite pſequētib; vos. bn̄dicite et no=
lite maledicē. gaudē cū gaudētib;. flere cū flētib;. idipm inuicē ſen=
ciētes. Et q̄ pulcre illa oīa ſic effuſa. bimēbri ↄcitu terminātur. nō
alta ſapiētes. ſ; hūilib; ↄſencientes. Et aliqn̄to poſt. in h̄ ipo inquit
pſeuerātes. reddite oīb; debita. cui tributū tributū. cui vectigal
vectigal. cui timorē timorē. cui honorē honorē. q̄ mēbratī fuſa clau=
dūtur etiā ipſo ↄcitu quē duo mēbra ↄtexūt. nemi quicq̄ debeatis
niſi ut inuicē diligatis. Et poſt paululū. nox p̄ceſſit inq̄t. dies aūt
appropinq̄uit. abiciamus opa tenebrarꝫ ⁊ induamr arma lucis. ſic
in die honeſte ambulemus. nō in ↄmeſſacōnib; et ebrietatib;. nō in
cubilib; ⁊ impudiciciȷs. nō in ↄtencōne ⁊ emulacōne. ſ; induimū

dn̄m ihesū cristū. et carnis curā ne feceritis in deſiderijs. Quod ſi. A y.
quiſq̄ ita dicēt. et carnis prouidentiā ne in cōcupiſcentijs feceritis.
ſine dubio aures clauſula numeroſiore mulceret. ſed grauior inter=
pres etiā ordinē maluit tenere verborum. Quomō autem hoc in greco
eloquio ſonet. quo ē locutus apl's. videāt eius eloquij vſq̄ ad iſta
doctiores. Michi tn̄ qd nob eorū verborum ordie interptatū eſt. nec
ibi videt' currē nūoſe. Sane hūc elocucōnis ornatū. qui nūoſis fit
clauſulis. deeſſe fatendū eſt nr̄is auctoribz. qd vtrū p interptes fa=
ctū ſit. an qd magis arbitror cōſulto. illi hec plauſibilia deuitauerint.
affirmare nō audeo. qm̄ fateor me ignorare. Illd tn̄ ſcio. q ſi quiſq̄
huius nūoſitatis peritus. illorum clauſulas. eorūdē nūorum lege cōponat.
qd facile fit. mutatis quibuſdam verbis q̄ tantūdē ſignificacōe valēt.
vel mutato eorum q̄ inueneit ordie. nichil illorum q̄ velut magna in ſco=
lis gramaticorum aut rethorū didicit. in illis diuinis viris defuiſſe cōgno=
ſcet. et multa repiet locucōis genera tanti decoris. q̄ quidē et in nr̄a
ſ maxie in ſua lingua decora ſūt. quorum nullū in eis quibz iſti inflan=
tur lr̄is inueniet'. Sz cauendū eſt. ne diuinis grauibuſq̄ ſentencijs. A z.
dū addit' nūs. pondus detrahat'. nā illa muſica diſciplina vbi nūs
iſte pleniſſie diſcit'. vſq̄ adeo nō defuit pphetis nr̄is. ut vir doctiſſi=
mus Jeronimus quorūdā etiā metra cōmemoret. in hebrea dūtaxat
lingua. cuius ut veritatē ſuaret in verbis. hec inde nō tranſtulit. Ego
autē ut de ſenſu meo loquar. q̄ michi q̄ alijs 7 q̄ aliorum ē vtiq̄ noci=
or. ſic in meo eloq̄o quātū modeſte fieri arbitror. nō ptermitto iſtos
nūos clauſularum. Ita in auctoribz nr̄is hoc michi plus placet. q ibi
eos rariſſime inuenio. Grande aūt dicēdi genus. ſ maxie diſtat. A r.
ab iſto genē tpato. q nō tam verborum ornatibz comptū eſt. q̄ violen=
tuz aīmi affectibz. Nā capit etiā ornamēta illa pene oia. ſ ea ſi nō ha=
bueit nō reqrit. Fertur quippe impetu ſuo. et elocucōis pulcētudinē
ſi occurrerit. vi rerū rapit nō cura decoris aſſuit. Satis ē eni ei ppt'
qd agit'. ut vba cōgruētia. nō oris eligātur induſtria. ſ pectoris ſe=
quātur ardorē. Nam ſi aurato gēmatoq̄ ferro vir fortis armetur.
intētiſſimus pugne. agit quidē illis armis qd agit. nō q ſpecioſa
ſ q arma ſūt. Idem ipe eſt tn̄. et valet plurimū etiā cū rimāti telū
ira mira facit. Agit apl's ut pro euāgelico miniſterio pacient' ma= A ɔ.
la huius tpis cū ſolacō donorum dei oia tollerent'. Magna res eſt et
grandit' agitur. nec deſūt ornamēta dicendi. Ecce inquit nūc tēpus
acceptabile. ecce nūc dies ſalutis. nullā in quoq̄ dātes offenſionē.
ut nō repⁿhendat' miniſteriū nr̄m. ſ in oibz cōmēdātes noſmetipoſ
ut dei miniſtros ī multa paciā. ī tribulacōibz. ī necitibz in anguſtijs.
in plagis. in carceribz. in ſedicōibz. ī laboribz. in vigilijs. in ieiunijs.

in caſtitate. in ſcia. in longanimitate. in benignitate. in ſpū ſancto.
in caritate nō ficta. in vbo veritatis. in vtute dei. per arma iuſticie a
dextris ⁊ a ſiniſtris. per glaꝫ et ignobilitatē. per infamiā ⁊ bonā fa=
mam. ut ſeductores ⁊ veraces. ut q̄ ignorant̄ et cognoſcunt̄. quaſi
moriētes et ecce viuimus. ut coherciti et nō mortificati. quaſi triſtes
ſemp aūt gaudētes. ſic̄ egeni multos aūt ditātes. tanq̄ꝫ nichil ha=
bentes ⁊ oīa poſſidentes. Vide adhuc ardentē. Os nr̄m patet ad
vos o corinthij. cor nr̄m dilatatū eſt. ⁊c̄. que proſequi longum eſt.
.b C. Itēqꝫ ad rōnos agit ut pſecucōes huiꝰ mūdi caitate vincant̄. ſpe
certa in adiutorio dei. Agit aūt et grāditer ⁊ ornate. Scimꝰ inquit
qm̄ diligentibꝫ deū oīa coopant̄ in bonū. hijs q̄ ſm̄ ꝓpoſitū vocati
ſūt ſancti. Qm̄ q̄s ante pſciuit. et pdeſtinauit ꝯformes fieri ymagi=
nis filij ſui. ut ſit ipe pmogenitꝰ in multis fratribꝫ. q̄s aūt pdeſtina=
uit illos ⁊ vocauit. et q̄s vocauit illos et iuſtificauit. q̄s autē iuſtifi=
cauit illos et glorificauit. Quid igitur dicemus ad hec. ſi deus pro
nobis q̄s contra nos. q̄ ꝓpo filio ſuo nō pepcit. ſꝫ pro nobis oībꝫ
tradidit illū. quō nō etiā cū illo oīa nobis donauit. Quis accuſabit
aduſus electos dei. deus q̄ iuſtificat. q̄s eſt q̄ ꝯdempnet. xp̄us iħus
qui mortuus eſt. magis aūt qui reſurrexit. q̄ eſt in dextera dei qui et
interpellat pro nobis. Quis nos ſepabit a caritate xp̄i. tribulacio.
an anguſtia. an pſecutio. an fames. an nuditas. an piculū. an gla=
dius. ſic̄ ſcriptū eſt. qꝛ ꝓpter te mortificamur tota die. eſtimati ſumꝰ
ut oues occiſionis. ſed in hijs oībꝫ ſupuincimꝰ per eū qui dilexit
nos. Certus ſū eni. q̄a neqꝫ mors. neqꝫ vita. neqꝫ angeli. neqꝫ prin=
cipatus. neqꝫ virtutes. neqꝫ pſentia. neqꝫ futura. neqꝫ altitudo. neqꝫ
profundū. neqꝫ creatura alia poterit nos ſepare a caritate dei. que
.b D. eſt in criſto iheſu. Ad gallatas autē quāuis tota illa epiſtola ſub=
miſſo dicēdi genē ſcpta ſit. niſi in extremis ptibꝫ. vbi eſt eloquiū
tēpatū. Tamē interponit quēdaꝫ locū. eo motu animi. ut ſine vllis
quidē talibꝫ ornamētis. qualia ſūt in hijs que mō poſſuimus. nō poſ=
ſit tamē niſi granditꝰ dici. Dies inquit obſuatis et menſes ⁊ annos
et tpa. timeo ne forte ſine cauſa laborauerim in vobis. Eſtote ſicut
ego. qm̄ ⁊ ego ſic̄ vos. Fratres p̄cor vos nichil me leſiſtis. ſcitis aūt
quia per infirmitatē carnis iā pridē euāgelizaui vobis ⁊ tēptacōes
vr̄as in carne mea nō ſpreuiſtis neqꝫ reſpuiſtis. ſꝫ ſic̄ angelū dei ex=
cepiſtis me ſic̄ xp̄m iħm. que ergo fuit beatitudo vr̄a. Teſtimoniū
eni vobis phibeo. qm̄ ſi fieri poſſꝫ. oculos vr̄os eruiſſetis ⁊ dediſſe=
tis michi. Ergo inimicus factus ſū vobis verū pdicans. Emulant̄
vos nō bene. ſꝫ excludē vos volūt ut eos emulemi. Bonū eſt autē
emulari in bono ſemper. et non ſolum cum preſens ſum apud vos.

Filioli mei quos iterū parturio. donec formetur xp̄s in vobis. vellē
aūt nūc adeſſe. apud vos. et mutare vocē meā qꝛ ↄfundor in vobis.
Nūquid hic. aut ↄtraria ↄtrarijs ſūt v̄ba reddita. aut aliqua ḡda-
tione ſibi ſubnexa ſūt. aut ceſa et membra circuituſue ſonuerīt. et tn̄
nō ideo tepuit grandis affectus. quo elequiū feruē ſentimus. Sed
aplica iſta. ſic data ſūt. ut et ꝓfunda ſint atq̄ ita ↄſcr̄pta memorie
qꝫ mandata. ut nō ſolū lectore vel auditore. verū etiā expoſitore
opus habeant. ſi quis in eis nō ſupficie ↄtentus altitudinē querat.
Qua ꝓpter videamus iſta genera dicēdi in eis. q̄ iſtoꝝ lectione. .b E.
ad rerū diuinaꝝ atq̄ ſalubriū ſciam ꝓfecerīt. eāq̄ eccīe miniſtrarīt. Be-
atus Ciprian⁹ ſb̄miſſo dicēdi genē vtitur in eo libro vbi de ſacra-
mēto calicis diſputat. Soluit̄ ibi quippe queſtio in q̄ queritur vtrū
calix dn̄icus aquā ſolā. an eā vino mixtā debeat hr̄e. Sꝫ exēpli grā.
aliq̄d inde ponēdū eſt. Poſt pn̄cipiū ep̄le. iā ſoluē incipiēs ꝓpoſitā
queſtionē. Admonitos aūt nos ſcias inquit. ut in calice offerēdo.
dn̄ica tradicō ſuet̄. neq̄ aliud fiat a nob̄. q̄ꝫ qꝛ ꝓ nob̄ dn̄s p̄or fecit.
ut calix q̄ in ↄmemoracōeꝫ eius offert̄ vino mixtus offerat̄. nā cū
xp̄us dicat. ego ſū vitis vera. ſanguis xp̄i nō aqua ē vtiq̄ ſꝫ vinū.
Nec p̄t videri ſanguis eius q̄ redēpti ꝛ viuificati ſumus eē in cali-
ce. qn̄ vinū deſit calici. quo xp̄i ſanguis oſtēdit̄. qui ſcp̄turaꝝ oīm
ſacramēto ac teſtimōio p̄dicat̄ Inuenimus eni in geneſi circa ſa- .b F.
cramentū noe. ſꝫ idem p̄cucurriſſe ꝛ figurā dn̄ice paſſionis illic exti-
tiſſe. qꝛ vinū bibit. qꝛ inebriatus eſt. qꝛ in domo ſua nudatus eſt qꝛ
fuit recubans nudis ꝛ patētibꝫ femoribꝫ. qꝛ nuditas illa pr̄is a me-
dio filio denotata eſt. a maiori vero ꝛ minori ↄtecta. et cetera q̄ ne-
ceſſe nō eſt exequi. cū ſatis ſit. ſꝫ ſolū ↄplecti. qꝛ noe typū future ve-
ritatis oſtēdens. nō aquā. ſꝫ vinū biberit. et ſic ymaginē dn̄ice paſ-
ſionis expreſſerit. Itē in ſacerdote melchizedech. dn̄ici ſac̄menti
prefiguratū videmus miſteriū. ſcd̄m qꝛ ſcp̄tura diuia teſtat̄ et dicit
Et melchizedech rex ſalē ꝓtulit panē ꝛ vinū. fuit aūt ſacerdos dei
ſūmi ꝛ bn̄dixit abrahā. Nō aūt melchizedech xp̄i typū portaret. de-
clarat in pſalmo ſpūs ſcūs. ex pſona pr̄is ad filiū dicēs. Ante luci-
ferū genui te. tu es ſacdos in eternū ſm ordinē melchizedech. hec et
alia q̄ ſequūtur hui⁹ ep̄le. ſb̄miſſe dicōis modū ſuāt. qd̄ facile eſt
explorare legētibꝫ. Sanctus q̄ꝫ ambroſius cū agat rē magnā de .b G.
ſpū ſcō. ut eū pr̄i et filio demonſtret equalē. ſb̄miſſo tn̄ dicēdi genē
vtit̄. qm̄ res ſuſcepta. nō ornamēta v̄boꝝ. aut ad flectēdos aīos cō-
mocōis affcm̄. ſꝫ rerū documēta deſideat. ḡ int̄ cetera i pn̄cipio hui⁹
opis ait. q̄ motus oraclo gedeon. cū audiſſꝫ qꝛ deficiētibꝫ licꝫ pplorꝫ
mnlibꝫ. in vno viro dn̄s plebē ſuaꝫ ab hoſtibꝫ liberaret obtulit hedū

capraꝝ·eius carnē ſcđm p̄cepta angeli et azima ſup̄ petraz poſuit·
et ea iure pfudit·q̄ ſimul ut virge cacumine quā gerebat angelus
dei·ↄtigit·de petra ignis erupit·atqȝ ita ſacrificiū qđ ibi offerebať
ↄſūptū eſt· Quo indictio declaratū videtur·q petra illa typū habu-
erit corpis xp̄i de quo vtiqȝ ſcriptū eſt·bibebāt de ↄſequenti eos pe-
tra·petra aūt erat xp̄us·qđ vtiqȝ nō ad diuinitatē eius·ſȝ ad carnē
relatū eſt·q̄ ſicientiū corda ppl'oꝝ phenni riuo ſui ſanguinis mūda-
uit· Jam tūc ḡ in miſterio declaratū eſt·q dn̄s ih̄us in carne ſua·to-
cius mūdi peccata crucifixus aboleret·nec ſolū delicta factoꝝ·ſed
etiā cupiditates aioꝝ·caro eni hedi ad culpā facti refertur·ius ad
illecebras cupiditatū·ſic ſcp̄tū eſt·q ↄcupiuit pplus cupiditatē peſ-
ſimā·et dixerūt q̄s nos cibabit carne· Nđ ḡ extendit angelus vir-
gam et tetigit petraz·de qua ignis exijt·oſtendit q caro dn̄i igne
repleta diuino·peccata oīa hūane ↄdicōnis exurreret·vnde et dn̄s
ait·ignē veni mittē in terrā·⁊c̄· Jn quibȝ rei docende ac pbande
·b h· maxie incūbit· De genē tēpato·eſt apud ciprianū virginitatis
illa laudacō· Nūc nobis ad vgines ſmo ē·quaꝝ quo ſblimior glā
eſt·maior et cura·Flos ē illi ecciaſtici germinis·decus atqȝ ornamtū
gracie ſpūalis·leta indoles laudis ⁊ honoris·opus integrū atqȝ in-
corruptū·dei ymago reſpondēs ad ſanctimoniā dn̄i·illuſtrior porcō
gregis xp̄i·gaudet in ip̄is atqȝ per ip̄as largiter floret·eccleſie ma-
tris glo'ſa fecūditas·quātoqȝ plus glorioſa vginitas numero ſuo
addit·gaudiū mr̄is augeſcit· Et alio loco in fine ep̄le·quō portaui-
mus inquit ymaginē eius q̄ de limo ē·ſic portemus ymaginē eius
qui in celis ē· Hāc ymaginē vginitas portat·portat integⁱtas·ſan-
ctitas portat ⁊ veritas·portāt diſcipline dei memores·iuſticiā cū re-
ligione retinētes·ſtabiles in fide·hūiles in timore·ad omnez tolle-
ranciā fortes·ad ſuſtinēdas iniurias mites·ad faciendā miſericor-
diā faciles·fraterna pace vnanimes atqȝ ↄcordes· Que vos ſingu-
o bone vgines·obſeruare·diligē·et implere debetis·que deo ⁊ xp̄o
vacātes·ad dn̄m cui vos dicaſtis maiori et meliori parte p̄ceditis
Profecti āīis iunioribȝ facite magiſteriū·iuniores natu pbere pa-
tibus incitamentū·hortamētis vos mutuis excitate·emulis de vtute
documētis ad glām pūocate·durate fortit'·pgite ſpūalit'·pueite fe-
liciter·tantū memētote tūc nr̄i·cū incipiet in vobis vginitas hono-
·b J· rari· Ambroſius etiā genē dicēdi tpato ⁊ ornato· pfeſſis vginibȝ
ppōit·tanqȝ ſub exempli forma·qđ moribȝ imitent'·et dicit· Vir-
go erat non ſolum corpe ſed etiam mente·que nullo doli ambitu ſin-
cerū adulteraret affectuz·corde hūilis·verbis grauis·animo pru-
dens·loquendi parcior·legendi ſtudioſior·nō in incerto diuiciarū

ſed in prece paupis ſpem reponēs. intenta opi. verecūda ſmonibꝫ.
arbitrū mētis nō hoiem ſꝫ deū querē. nullū ledē. ſꝫ oībꝫ bene velle.
maioribꝫ natu aſſurgē. equalibꝫ nō inuidere. iactantiā fugē. ratio=
nem ſequi. ꝟtutē amare. Quādo iſta vel vultu leſit parentes. qn̄
diſſenſit a ꝓpinquis. qn̄ faſtidiuit hūilem. qn̄ riſit debilē. quādo vi=
tauit inopem. eos ſolos ſollicita cetus hoim̄ inuiſere. q̊s miſc̄dia nō
erubeſceret. neqꝫ p̄teriret verecūdia. Nichil toruū in oculis. nichil
in verbis procax. nichil in actu inuerecūdū. nō geſtus fractior. nō
inceſſus ſolucior. nō vox petulātior. ut ipā corpis ſpēs. ſimulacrū fu=
erit mentis ꝛ figura ꝓbitatis. Bona quippe domus in ipō veſtiblō
debꝫ agnoſci. ac p̄mo p̄tentat in greſſu. nichil intus latere tenebra=
rum. tanqꝫ lucerne lux intus poſita foris luceat. Quid gͦ exequar
ciboꝝ parcimoniā. officioꝝ redūdanciā. alterū vltra naturā ſupfuiſ=
ſe. alterū pene ipi nature defuiſſe. illic nulla intermiſſa tpa. hic con=
geminati ieiunio dies ꝛ ſi qn̄ reficiēdi ſucceſſiſſꝫ volūtas. cibus ple=
rūqꝫ obuius. q̄ mortē arceret nō delicias miniſtraret. Hec aūt pro= .b k.
pterea in exemplo huius tpati generis poſui. qꝛ nō hec agit ut vir=
ginitatē voueāt que nōdū vouerūt. ſꝫ ut oſtēdat quales eē debeāt.
que iā vouerūt. Nā ut aggrediat̄ anim⁹ tm̄ ac tale ꝓpoſitū. grādi
vtiqꝫ dicendi genē debet excitari et accendi. Sꝫ martir Ciprianus
habitu ꝟginū. nō de ſuſcipiendo ꝟginitatis ꝓpoſito ſcripſit. Iſte
vero epūs. eas etiā ad ſꝫ magno accendit eloquio. Verū ex eo .b l.
qd̄ ambo egerūt. dictōis grādis exēpla memorabo. ambo quippe
inuecti ſūt in eas. q̄ formā pigmentis colorāt vel pocius decolorāt.
Quoꝝ prior ille cū hoc ageret. ait inter cetera. Si q̊s pingendi ar=
tifex. vultū alicuius aut ſpēm et corpis qualitatē emulo colore ſi=
gnaſſet. et ſignato iam ꝯſumatoqꝫ ſimulacro. manus alius inferret.
ut iā formata. iā picta. quaſi pitior reformaret. gͣuis p̄oris artificis
iniuria. et iuſta indignacō videret̄. Tu te exiſtimas impune latu=
ram. tam improbe temeritatis audaciam. dei artificis offenſam. ut
enī circa hoīes impudica et inceſta fucis lenocinātibꝫ nō ſis. corru=
ptis violatiſqꝫ que dei. ſūt peior adultera detineris. qd̄ ornari putas.
qd̄ putas comi. impugnacō eſt iſta diuini opis. p̄uaricacō verita=
tis. Mouentis apli vox eſt. Expurgate vetus fermentū ut ſitis no=
ua ꝯſperſio. ſic̄ eſtis azimi. nā paſcha nr̄m ymolatus ē xp̄us. Itaqꝫ
feſta celebrem⁹. nō in fermēto veteī neqꝫ in fermēto malicie ꝛ nequi=
cie. ſꝫ in azimis ſinceitatis et veitatis. Nū ſinceitas pſeuerat ꝛ veri=
tas. qn̄ que ſincera ſūt polluūtur. et colorū adulterinis medicaminū
fucis. in mēdaciū vera mutātur. Dn̄s tuus dicit. nō potes facē capil=
lū vnū nigrū aut albū. et tu ad vincēdam dn̄i tui vocem. vis te eſſe

pociorē audaci conatu et ſacrilego ↄtēptu. Crines tuos inficis. ma-
lo pſagio futuroꝝ. capillos iā tibi flāmeos auſpicaris. longū eſt
.b M. inſerē omīa que ſequūtur. Ille vero poſterior. ut in tales diceret.
hinc illa inquit naſcūtur incētiua vicioꝝ. ut queſitis coloribꝫ ora de-
pingāt. dū viris diſplicē formidāt. et de adulterio vultus. medicāt
adulteriū caſtitatis. Quāta hec amētia. effigiē mutare nature. pic-
turā querē. et dū verent᷑ maritale iudiciū pdere. ꝓpriū pdiderūt.
prior enī de ſe ꝓnūciat q̄ cupit mutare qđ nata eſt. Ita dū alijs ſtu-
det placere. ꝑus ipā ſibi diſplicet. quē iudicē mulier veriorē defor-
mitatis tue querimus. q̄ꝫ teipām. q̄ videri times ſi pulcra es cur ab-
ſconderis. ſi deformis cur te formoſam ēē mētiris. nec tue ↄſcie nec
alieni erroris grām habitura. Ille enī alterā diligit. tu alteri vis
placē. et iraſceris ſi amet aliā. q̄ adulterari in te docet᷑. mala mgr̄a
es iniurie tue. lenocinari refugit etiā q̄ paſſa ē lenonē. ac licet vi-
lis mulier nō alteri tn̄ ſꝫ ſibi peccat. Tollerabiliora ꝓpe modū in ad-
ulterio crimīa ſūt. ibi enī pudicicia. hic natura adulterat᷑. Satis ut
eſtimo apparet. feias ne ſuā fucis adulterent formā. et ad pudorē
et ad timorē. hac facūdia vehement᷑ impelli. Proinde neqꝫ ſbmiſſuꝫ
.b N. neqꝫ tpatū ſꝫ grande omino. genus hꝰ elocucōis agnoſcimus. In
hijs autē quos duos ex omnibꝫ ꝓponē volui. et in alijs eccliaſticis
viris et bona. et bene. id eſt ſic res poſtulat. acute. ornate. ardenter-
qꝫ dicētibꝫ. per multa eoꝝ ſcripta et dicta. pn̄t hec tria genera repiri.
et aſſidua lectōne vel audicōne admixta etiā exercitacōne ſtuden-
.b O. tibus inoleſcē. Nec quiſq̄ꝫ pter diſciplinā ēē exiſtimet iſta miſcē.
ymmo quātū ↄgrue fieri pt. omibꝫ generibꝫ dictō varianda ē. nā
qn̄ prolixa eſt in vno genē. minus detinet auditorē. cū vero fit. ab
alio in aliud tranſitus. etiā ſi longius eat. decencius ꝓcedit oratio.
Quāuis habeant et ſingula genera varietates ſuas in ſmone elo-
quētiū. quibꝫ nō ſinūtur in eoꝝ q̄ audiūt frigeſcē vel tepeſcē ſenſibꝫ.
verūtn̄ facilius ſubmiſſuꝫ ſolū q̄ꝫ ſolū grande diucius tollerari pt.
Cōmocio quippe animi. qn̄to magis excitanda ē. ut nobꝫ aſſenciat
auditor. tanto minus in ea diu teneri pt. cū fuerit quātū ſatis ē exci-
tata. et ideo cauēdū eſt. ne dū volumus alcius erigē qđ erectū eſt
etiā inde decidat quo fuerat excitacōe pductū. Interpoſitis vero q̄
ſūt dicēda ſbmiſſius. bene redit᷑ ad ea q̄ opus eſt granditer dici. ut
dictōis impetus ſic maris eſtus alternet. Ex quo fit. ut grande di-
cendi genus ſi diucius ē dicēdū. nō debeat ēē ſolū. ſꝫ alioꝝ generū
.b P. interpoſicōe varietur. Et tn̄ ei generi tota dccō tribuit᷑. cuiꝰ copia pre-
ualuerit. Intereſt enī. qđ genꝰ cui generi interponatur vl adhibeat᷑. certis
et neceſſarijs locis. Nam et in grādi genē. ſp aut pene ſp temꝑata

debent eſſe p̄ncipia. Et in poteſtate eſt eloquentis. ut dicant nõnul-
la ſūmiſſe. etiã que poſſent grandit᷑ dici. ut ea que dicũtur grandit᷑.
ex illoꝝ fiant ꝯparacõne grandiora. et eoꝝ tanq̄ꝫ vmbris luminoſio-
ra reddant. In quocũqꝫ aũt genẽ aliqua queſtionũ vincula ſoluẽ-
da ſũt. acumĩe opus ẽ. qđ ſibi ſūmiſſuꝫ genus ꝓprie vendicat. ac p
hoc eo genẽ vtendũ eſt et in alijs duobꝫ generibꝫ. qñ eis iſta inci-
dũt. Sic cũ laudãdũ aliq̄d vel vituꝑandũ. vbi nec dãpnacõ cuiuſ-
q̄ꝫ nec liberacõ. nec ad actionẽ quãlibꝫ aſſenſio requirit᷑. in quocũ-
qꝫ alio genẽ occurrerit. genus adhibẽdũ et interponẽdũ eſt tꝑatũ.
In grandi vero genẽ inueniũt locos ſuos. duo cetera. et in ſūmiſ- .b Q.
ſo ſimilit᷑. Temꝑatũ aũt genus nõ quidẽ ſemꝑ. ſꝫ tñ aliqñ ſūmiſſo
indiget. ſi ut dixi. queſtio cuius nodus ẽ ſoluẽdus occurrerit. vel
qñ nõnulla q̄ ornari poſſent. ideo nõ ornãtur. ſꝫ ſūmiſſo ſmõe dicũtur
ut quibuſdã quaſi choris ornamẽtoꝝ. p̄beant eminẽtiorẽ locũ. Gran-
de aũt genus tꝑata dictõ nõ req̄rit. ad delectandos quippe aĩos.
nõ ad mouẽdos ĩpa ſuſcipit᷑. Non ſane ſi dicenti crebrius ⁊ vehe-
mencius acclamet᷑. ideo grandit᷑ putandus ẽ dicẽ. ſꝫ eñ et acumi-
na ſūmiſſi generis. et ornamẽta faciũt tꝑati. Grande aũt genus ple-
rũqꝫ pondẽ ſuo voces ꝓmit. ſꝫ lacrimas exprimit. Denĩqꝫ cũ apud .b R.
ceſaream mauritanie. ꝑplo diſſuaderem pugnã ciuilem vel pocius
pluſq̄ꝫ ciuilẽ. quã cateruã vocabant. neqꝫ eñ ciues tantũmõ verũ
etiaꝫ ꝓpinqui. frẽs. poſtremo parẽtes ac filij. lapidibꝫ inter ſe in du-
as ꝑtes diuiſi. per aliquos dies ꝯtinuos certo tꝑe anni ſolemniter
dimicabant. et quiſquis ut quenq̄ꝫ poterat occidebat. Egi quideꝫ
grandit᷑ quantũ valui. ut tam crudele ⁊ inueteratũ malũ. de cordibꝫ
eoꝝ et moribꝫ auellerẽ pellerẽqꝫ dicendõ. Non tñ egiſſe aliq̄d me
putaui. cũ eos audirẽ acclamãtes. ſꝫ cũ flentes viderẽ. Acclamati-
onibꝫ quippe ſe doceri et delectari. flecti aũt lacĩmis indicabãt. quas
vbi aſpexi. immanẽ illã ꝯſuetudĩnẽ a p̄ribꝫ et auis longeqꝫ maiori-
bus traditã. que pectora eoꝝ hoſtilit᷑ obſidebat vel pocius poſſide-
bat. victã anteq̄ꝫ re ĩpa id oſtẽderẽt credidi. moxqꝫ ſmone finito.
ad agẽdas deo grãs corda atqꝫ ora ꝯuerti. Et ecce. iam ferme octo
vel amplius anni ſũt ꝓpicio xp̄o. ex quo illic nichil tale temptatuꝫ
eſt. Sũt et alia multa expĩmẽta. quibꝫ didicimus. hoĩes. q̄d in eis
fecerit ſapiẽtis granditas dictõis. nõ clamore pocius q̄ꝫ gemitu.
aliqñ etiã lacĩmis. poſtremo vite mutacõe monſtraſſe. Submiſſo .b S.
etiã dicẽdi genẽ. ſũt plerīqꝫ mutati. ſed ut qđ nõ ſciebãt ſcirent. aut
qđ eis videbatur incredibile crederent. nõ aũt ut agerent qđ agen-
dũ iam nouerãt. et agẽ nolebãt. Ad hũoi nãqꝫ duriciã flectendã.
debꝫ grandit᷑ dici. Nam ⁊ laudes ac vituꝑacões qñ eloquent᷑ dicunt᷑.

cū ſint in genē tpato. ſic afficiūt quoſdā. ut nō ſolū in laudibꝫ et vi-
tupacōibꝫ eloquētia delectent᷑. verū etiaꝫ et ipi laudabilit᷑ appe-
tant. fugiātqꝫ vitupabiliter viuē. Sed nūquid oēs qui delectan-
tur mutant᷑. ſicut in grandi genē oēs qui flectūtur agūt. et in ſūb-
miſſo genē oēs q̄ docētur ſciūt. aut credūt verū eſſe qđ neſcierūt
Unde colligit᷑. illa duo genera qđ efficē intēdūt. ſꝫ eis ēē maxime
nccm. q̄ ſapient᷑ et eloquent᷑ volūt dicē. Illud vero qđ agitur genē
tpato. ideſt ut eloquētia ipa delectet. nō eſt genus dictōis ꝑpter
ſeipm vſurpandū. ſꝫ ut rebus q̄ vtiliter honeſteqꝫ dicūtur. ſi nec do-
cente indigēt eloq̄o nec mouēte. qꝛ et ſciētes ⁊ faciētes auditores
hn̄t. aliq̄nto ꝓmpcius ex ipa delectacōe elocucōis accedat. vel te-
.b T. naciꝰ adhereſcat aſceſſus. Nam cū eloquētie ſit vniūſale officiū.
in quocūqꝫ illoꝝ triū generū. dicē apte ad pſuaſionē. finis aūt id
qđ intēderis pſuadē dicēdo. In quocūqꝫ iſtoꝝ triū generū. dicit
quidē eloquēs apte ad pſuaſionē. ſꝫ niſi pſuadeat. ad finē nō pue-
niet eloquētie. Perſuadet autē in ſūbmiſſo genē. vera ēē que dicit
pſuadet in grandi. ut agant᷑ que agēda ēē iam ſciūtur nec agunt᷑.
.b S. Perſuadet in genere tempato. pulcre ornateqꝫ ſe dicē. Quo fine
nobis q̄d opus ē. appetant eū qui lingua gloriātur. et ſe in pangiri-
cis talibuſqꝫ dictōibꝫ iactant vbi nec docendus. nec ad aliquid
agendū mouēdus. ſꝫ tantūmō eſt delectandus auditor. Nos vero.
iſtū finē referamus ad alterū finē. ut ſcꝫ. qđ efficē volumus cū gran-
diter dicimꝰ hoc etiā iſto velimus. ideſt ut bona morū diligant᷑. et
deuitent᷑ mala. ſi ab hac actione nō ſic alieni ſūt hoīes ut ad eā grā-
di genē dictiōis videant᷑ vrgendi. Aut ſi iam id agūt. ut agāt
ſtudioſius. atqꝫ in eo firmiter pſeuerēt. Ita fit ut etiaꝫ tempati ge-
neris ornatu. nō iactant᷑ ſꝫ prudent᷑ vtant᷑. nō eius fine ꝯtenti. quo
tantūmō delectat᷑ auditor ſꝫ hoc pocius agentes. ut etiā ipo. ad bo-
.b X. nū qđ pſuadere volumus adiuuet᷑. Illa itaqꝫ tria q̄ ſup̄ poſuimus
eū qui ſapiēter dicit. ſi etiā eloquēter vult dicē. id agē debere. ut in-
telligent᷑. ut libent᷑. ut obedient᷑ audiat᷑. nō ſic accipiēda ſūt. tanq̄
ſinglīa illis tribꝫ dicendi generibꝫ ita tribuant᷑. ut ad ſūbmiſſuꝫ intel-
ligent᷑. ad tpatū libent᷑. ad grande ptineat obedient᷑ audiri. Sꝫ ſic
pocius. ut hec tria ſemp intēdat. et quātū pt agat. etiā cū in illoꝝ ſin-
gulo q̄ꝫ verſat᷑. Nolumꝰ eni faſtidiri. etiā qđ ſūbmiſſe dicimus ac p
hoc nō voluꝰ nō ſolū intelligent᷑. verū etiā libent᷑ audiri. Quid aūt
agimꝰ diuinis teſtiōniis docēdo q̄ dicimꝰ. niſi ut obedient᷑ audiant᷑.
ideſt ut credat᷑ eis opitulāte eo cui dictū ē teſtimonia tua credibi-
lia facta ſūt valde. Quid etiā cupit niſi credi. q̄ aliq̄d licet ſūbmiſſo
eloquio diſcentibꝫ narrat. et quis eū velit audire. niſi auditorem

nõnulla etiã ſuauitate detineat. Sȝ ſi nõ intelligatur. q̄s neſciat. nec libẽter eũ poſſe nec obedient' audiri. Pleruq; aũt dictõ ipa ſbmiſ- .b y.
ſa. dũ ſoluit difficilimas queſtiones. et inopinata manifeſtacõe de-
monſtrat. dũ ſnias acutiſſimas de neſcio quibȝ quaſi cauis vnde
nõ ſperabat' eruit ꝛ oſtendit. dũ adũſarij ↄuicit errorẽ. et docet fal-
ſum ẽẽ. qd ab illo dici videbat' inuictũ. maxie cũ adeſt ei quoddã
decus. nõ appetitũ. ſȝ quodãmõ naturale. et qn nõnulla nõ iactãticu-
la ſȝ quaſi nccia. atȝ ut ita dicã ipis rebȝ exhorta nuoſitas clauſulaꝝ
tantas acclamacões excitat. ut vix intelligat' eſſe ſbmiſſa. Nõ eni
q̄a neq; incedit ornata. neq; armata ſȝ tanq̄ nuda ↄgreditur. ideo
nõ aduerſariũ neruis lacertiſq; collidit. et obſiſtentẽ ſubruit ac de-
ſtruit membris fortiſſimis falſitatẽ. Vnde aũt crebro ꝛ mltũ accla-
matur ita dicẽtibȝ. niſi qꝛ veitas ſic demrata. ſic defenſa. ſic inuicta
delectat. Et in ſȝ ergo genẽ ſbmiſſo. iſte nr̄ doctor et dictor. id agẽ
debet. ut nõ ſolũ intelligent' verũ etiaȝ libent' et obedient' audiatur.
Illa q; eloquẽtia generis tpati. apud eloquentẽ eccĩaſticũ nec inor- .b z.
nata relinquit'. nec indecent' ornatur. nec ſolũ ſȝ appetit ut delectet.
qd ſolũ apud alios pfitet'. verũ etiã in hijs q̄ laudat ſiue vitupat.
iſtis appetẽdis vel firmius tenẽdis illis aũt deuitãdis vel reſpuen-
dis. vult vtiq; obedient' audiri. Si aũt nõ audiat' intelligent' nec
libent' põt. Proinde. illa tria. ut intelligãt q̄ audiũt. ut delectent'. ut
obediãt. etiã in ſȝ genẽ agenda ſũt. vbi tenet delectacõ principatũ.
Iam vero vbi mouẽ et flectẽ grandi genẽ opus eſt auditorẽ. qd .b ꝛ.
tunc opus eſt quando ꝛ veraciter dici et ſuauiter ↄſitetur. et tamẽ
nõ vult facẽ qd dicit'. di cẽdũ eſt ꝑcul dubio grandit'. Sȝ quis mo-
uetur ſi neſcit qd dicit'. aut quis tenet' ut audiat. ſi nõ delectat'. vñ
et in iſto genẽ. vbi ad obedientiã cor durũ dictõis grãditate fle-
ctendũ eſt. niſi et intelligent' et libent' qui dicit audiat'. nõ põt obe-
dient' audiri. Habȝ aũt ut obedient' audiat'. quantacũq; grandi- .b ↄ.
tate dictõis maius pondus vita dicentis. nã q̄ ſapient' et eloquẽ-
ter dicit. viuit autẽ nequit'. erudit. quidẽ multos diſcendi ſtudio-
ſos. q̄uãuis aie ſue ſit inutilis. ſic ſcriptũ eſt. Scribe et pharizei in ca-
thedra moyſi ſederũt. que dicũt facite. q̄ aũt faciũt facẽ nolite. dicũt
eni et nõ faciũt. Vnde ait aplus. ſiue occaſione ſiue veritate xp̄us
annũciet'. xp̄us aũt veritas eſt. et tñ etiã nõ veitate annũciari ve-
ritas pt. ideſt. ut a prauo et fallaci corde. que recta et vera ſũt pdi-
cent'. ſic quippe annũciat' iħus xp̄us. ab eis q̄ ſua querũt nõ q̄ iħu
xp̄i. Sed quoniã boni fideles non quẽlibet hoim. ſed ipm deũ obe- .CD.
dient' audiũt. q̄ ait. que dicũt facite. que autẽ faciũt facẽ nolite ꝛc̄.
Ideo audiũtur vtiliter. etiam qui vtiliter nõ agũt. ſua enim querẽ

ſtudent. ſꝫ ſua docē nō audent. de loco ſcꝫ ſupiori ſedis eccīaſtice. quē
ſana doctrina ↄſtituit. Propter qđ ipſe dn̄s pꝰqꝫ de talibꝫ qđ ↄme-
moraui diceret. pmiſit. ſup̄ cathedrā moyſi ſedent. Illa ḡ cathedra
nō illoꝝ ſed moyſi. cogebat eos bona dicē. etiā nō bona facientes
Agebant ergo ſua in vita ſua. docere autē ſua. cathedra eos non
pmittebat aliena. Multis itaqꝫ profūt dicendo que nō faciūt. ſed
longe pluribꝫ prodeſſent. faciēdo que dicūt. abūdant enī. qui male
vite ſue defenſionē. ex ipis ſuis ꝑpoſitis ⁊ doctoribꝫ querāt. rn̄detes
corde ſuo. aut etiā ſi ad ipe erūpūt ore ſuo. atqꝫ dicentes. qđ michi
ꝑcipis. cur ipe nō facis. ita ſit. ut eū nō obedient' audiant. q̄ ſeipm
non audit. et dei verbū quod eis predicatur. ſimul cum ipſo predi-
.CE. catore contempnant. Denicqꝫ apoſtolus ſcribens ad thimotheum
cū dixiſſet. Nemo adoleſcentiā tuā ↄtempnat. ſubiecit. vnde non
ↄtempneret' atqꝫ ait. Sꝫ forma eſto fideliū. in ſmone. in ↄuſatione
in caritate. in fide. in caſtitate. Talis doctor ut obedienter audiat'
nō impudenter. nō ſolū ſubmiſſe ac tempate. verū etiā granditer
dicit. quia nō ↄtemptibiliter viuit. Sic namqꝫ eligit bonā vitaꝫ. ut
etiā bonā nō negligat famā. ſed prouideat bona coram deo et hoībꝫ
quantū poteſt illū timendo. hijs conſulendo. In ipo etiam ſmone
malit rebus placere q̄ꝫ verbis nec exiſtimet dici melius. niſi qđ di-
citur verius. nec doctor verbis ſeruiat. ſꝫ verba doctori. hoc eſt enī
quod ait ap'lus. non in ſapientia verbi. ut nō euacuetur crux criſti
.CF. Ad hoc valet etiam qđ ait ad thimotheū. noli verbis contendē.
ad michil enī vtile eſt niſi ad ſubuerſionē audientiū. Neqꝫ enī hoc
ideo dictū eſt. ut aduerſarijs oppugnantibꝫ veritatem. michil nos
pro veitate dicamus. Et vbi erit qđ cū oſtēderet qualis epiſcopus
eſſe debeat.. ait inter cetera. ut potens ſit exhortari in doctrina ſana
et ↄtradicentes redarguē. verbis enī contendē. eſt nō curare. quō
error veitate vincatur. ſꝫ quō tua dictio dictōi alterius ꝑferatur.
Porro qui nō verbis contendit. ſiue ſubmiſſe ſiue tpate. ſiue gran-
diter dicat. id agit verbis. ut veritas pateat. veritas placeat. et
veritas moueat. Quoniā nec ipa que precepti finis et plenitudo
legis eſt caitas. vllo mō eſſe recta poteſt. ſi ea q̄ diligūtur. nō vera
ſed falſa ſunt. Sicut autē cuius pulcrum eſt corpus et deformis eſt
animus magis dolendus eſt. q̄ꝫ ſi deforme haberet corpus. ita qui
eloquent' ea que falſa ſūt dicūt. magis miſerādi ſūt q̄ꝫ ſi talia defor
miter dicerent. Quid eſt ergo. nō ſolū ſapienter verū etiā eloquē-
ter dicē. niſi verba in ſubmiſſo genē ſufficientia. in tempato ſplen-
dentia. in grandi vehementia. veris tn̄ rebus quas audire opteat
adhibere. Sed qui vtrūqꝫ nō poteſt. dicat ſapienter quod nō dicit

eloquenter · pocius q̄ȝ dicat eloq̄uēter quod nō dicit ſapiēter · Si
autē nec hoc quidē potest · ita ꝯuſetur · ut non ſoluȝ ſibi p̄niū com=
paret · ſed et p̄beat aliis exemplū · et ſit eius quaſi copia dicēdi · for=
ma viuēdi · Sūt ſane quidā · qui bene ꝓnūciare poſſunt · quid aūt .C G.
ꝓnūcient · excogitare nō poſſunt · Quod ſi ab aliis ſumāt eloquent'
ſapientꝗȝ ꝯſcriptū · memorieꝗȝ ꝯmēdent · atꝗȝ ad ppl'm ꝓferāt · ſi eā
pſonā gerant · nō improbe faciūt · Sic enim quod ꝓfecto utile eſt ·
multi veritatis p̄dicatores ſiūt · nec tn̄ multi mḡri ſi unius veri ma=
giſtri idip̄m dicant om̄es · et nō ſint in eis ſciſmata · Nec deterrendi
ſūt iſti · voce ieremie ꝓphete · per quē deus arguit eos q̄ furātur ver=
ba eius · unuſquiſꝗȝ a ꝓximo ſuo · Qui eni furant' · alienū auferūt ·
verbū aūt dei nō eſt ab eis alienū · qui obtemperant ei · Pocius que
ille dicit aliena ſūt · qui cū bene dicat male viuit · quecūꝗȝ eni bona
dicit · eius excogitari videtur ingenio · ſed ab eius moribȝ aliena
ſūt · Eos itaꝗȝ dixit deus furari v̄ba ſua · qui boni volūt videri loquē=
do que dei ſūt · cū mali ſint faciendo que ſua ſūt · Nec ſane ipi dicūt .C H.
bona que dicūt ſi diligenter attendas · quō enim dicūt verbis · q̄d
negant factis · Non eni fruſtra de talibȝ ait ap̄lus · ꝯfitētur ſe noſſe
deū · factis autē negant · Modo ergo quodaȝ ipi dicūt · et rurſū ali=
quo modo ipi nō dicūt · utrūꝗȝ eni verū eſt q̄d veritas ait · de talibȝ
eni loquēs · que dicūt inquit facite · que aūt faciūt · facere nolite · hoc
eſt · q̄d ex ore illoꝝ auditis facite · q̄d in op̄e videtis facē nolite · di=
cūt eni inquit et nō faciūt · ergo quāuis nō faciāt tamē dicūt · Sed
alio loco tales arguēs · ypocrite inquit · quomō poteſtis bona loqui
cū ſitis mali · Ac per hoc et ea que dicūt quādo bona dicūt nō ipi di=
cūt · volūtate ſcilicȝ et op̄e negādo q̄d dicūt · unde contigit · ut homo
diſertus et malus · ſermonē quo veritas p̄dicetur · dicendū ab alio
nō diſerto ſed bono ip̄e ꝯponat · q̄d cū ſit · ip̄e a ſeip̄o tradit alienū ·
ille ab alieno accipit ſuū · Cū vero boni fideles bonis fidelibȝ hanc
operam ꝯmendant · utriꝗȝ ſua dicūt · quia et deus ipoꝝ eſt cuius ſūt
illa q̄ dicūt · et ea ſua faciūt · que nō ipi ꝯponē potuerūt · qui ſecūdū
illa cōpoſite viuūt · Siue aūt apud ppl'm · ſiue apud quoſlibet iam .C I.
iamꝗȝ dicturus · ſiue q̄d apud ppl'm dicendū · vel ab eis qui volue=
rint et potuerint legendū eſt dictaturus · oret · ut deus ſmonē bonū
det in os eius · Si eni regina orauit heſter · pro ſue gentis ſalute tem=
porali locutura apud regē · ut in os eius deus ꝯgruū ſmonē daret ·
quāto magis orare debet · ut tale munus accipiat qui pro eterna ho=
minū ſalute · in verbo et doctrina laborat · Illi vero qui ea dicturi
ſūt que ab aliis acceperūt · et anteq̄ȝ accipiant · orent pro eis a quibȝ
accipiūt · ut eis detur q̄d per eos accipē volūt · et cū acceperint orent ·

[26]

·C K. ut bn̄ et ipſi ꝓferant. et illi ad quos ꝓferūt ſumāt. Et de ꝓſpero exitu dcōmis eidez gr̄as agant· a quo id ſe accepiſſe nō dubitāt· ut qui gl̄iatur in illo gl̄ietur· in cuius manu ſūt ⁊ nos et ſermones nr̄i.

·C L. Longius euaſit liber hic q̄z volebā. quāqȝ putaueraȝ. ſȝ legēti vel audienti cui ḡratus ē. longus nō eſt. Cui aūt longus ē. per ptes eū legat. qui hr̄e vult cognitū. Quē vero ɔgnicōis eius piget. de longitudine nō querat. Ego tn̄ dn̄o nr̄o ihēſu xp̄o gr̄as ago. q in hijſ quatuor libris. non qualis ego eſſem cui multa deſunt. ſȝ qualis eſſe debeat q̄ in doctrina ſana id ē xp̄iana nō ſolū ſibi ſȝ et alijs etiā laborare ſtudet. quātulacūqȝ potui facultate diſſerui. Explic̄ qr̄tuſ de doctrina xp̄iana. beati Auguſtini epiſcopi.

Accendit auditoꝝ mentes. ardenter dicē ſiue pnūciare. patet ſub litteris. ʒ. ante mediū. A R. in fine. et. b R.
Acclamatio auditoꝝ. ſub ſermone olim fieri ſolita. b Q. verſus finem. b R. circa mediū. b Y. circa mediū et verſus finem.
Agēda a fidelibꝫ. nō ſolū docēda ſūt. ſʒ optꝫ etiā ipos auditores ad huōi agēda mouē et flectē. infra in tmis. flectē. mouē. auditores.
Alternatio vocis in pronūciando. infra varietas dicendi.
Alternatio variatio ac permixtio triū generū dicendi. b O. b P. b Q. per totum.
Ambꝛonis magna dignitas ꝛ auctoritas. C D. circa medium.
Animam ad deum leuare debet predicans anteq̄ꝫ incipiat dicē ſiue pronūciare. A K. C I.
Arduum eſt opus et officium predicationis. A P. in medio. A R. ante medium.
Ardenter dicere vel pronūciare. mentes accendit auditorū. hic ſupra accendit. infra pronūciatio.
Artis predicandi ſtudiū. non eſt negligendum. A L. A M. A N. per totum
Auditores quomodo ſint docendi. infra docere. quomō delectandi infra delectare. quomodo flectendi infra flectere. mouere.
Audiendi ſunt etiam. male vite predicatores. b ꝯ. C D.
Auditorum beniuolentia captanda eſt. C. H.
Auxilium diuinum implorandum eſt. I. C I.
Beniuolentie auditorum captatio. C. H.
Bona vita predicantis. pre cunctis alijs plus mouet. b ꝯ.
Bone vite predicatores. C E.
Cathedra eccleſiaſtice doctrine. quante ſit auctoritatis. C D.
Cathedra eccleſiaſtica. cogit in ea docentem. bona docere. C D.
Captatio beniuolentie auditorum. C. H.
Ceſa quid ſint. O. poſt medium
Circuitus quid ſit. O. poſt medium.
Clare valde debet loqui predicans. ut poſſit etiam a rudibus intelligi. ꝯ. A b. A C.
Climax quid ſit. Q. ante medium.
Clauſule nūoſe. diuino eloquio deſūt. A Y. an mediū. et. A ʒ. in fine.
Cognita inculcanda non ſunt. A D. ante medium.
Colorēs ꝛ ornamēta rethorice artis. in ſacrēs ſcptūris eē inueniūt. N. O.
Cola ſiue colon quid ſint. O. poſt medium.
Commotio animi auditorum. que per grande genus fit. non eſt diu continuanda. b O. circa medium.
Commotio animorū. fit per grande genus. H. in fine. A F. in fine.

et. b O. ante medium.
Condeſcenſio ſufficiens ad ruditatem auditorum. ꝯ. A b. A C.
Contendere verbis quod non debet predicans. quid ſit. C F.
Cura docēdi q̄d agē et q̄d omittē debꝫ. ꝯ. A b. A C et. A D. A G.
Delectandi ſūt auditores. A F. A h. b X. in fine. b z. circa finē.
Delectādi q̄ auditores amplius ſint. A F. poſt pn̄. A G. poſt mediū.
Delectatio. in temperato genere principatum tenet. b z. in fine.
Dicendi modus. ſtudio comparandus eſt. D. A R. verſus finem.
Dicendum eſt ſapienter in eccleſia. I. R. C F.
Dicendi genus triplex. A O. A S. infra genus.
Dicendi modus delectat. A D. in medio. A F. dupliciter.
Dicendi modus flectit. A F. dupliciter.
Difficilia. ꝯmunī rudi ꝑplo ſine neceſſitate nūquā dicant̄. ꝯ. in medio.
Diſcenda ſunt. tam docenda. ꝙ̄ modus et facultas dicendi. A R.
Docendi precepta danda ſūt p̄dicare volentibꝫ. A L. A M. A N.
Docēdi modus aptius. h. c̄ca mediū. ꝯ. A b. A C. A D. A E. A G.
Docendum eſt ſapienter in eccleſia. I. et. R. et. C F. in fine.
Docendi ſūt prius auditores. ꝙ̄ ad agendū mouendi. A G.
Docere recte volens. que facere. et que vitare debet. h. ꝯ. A b.
A C. A D. A E. A G.
Doctor fidelis et diligens. que facere et que vitare debet. ibidem.
Doctor eccīaſticus. q̄ an̄ oculos p̄cipue habē debꝫ. A L. an̄ mediū.
Doctoris eccleſiaſtici regula notabilis. h. a principio. A L.
Doctoris eccleſiaſtici opera ſiue officia varia et diuerſa. h. per totū.
A F. per totum. A Q poſt medium. A G.
Dulcedo ſalutaris eſt in diuinis ſcripturis. L. verſus finem.
Eccleſiaſticus doctor. hic ſupra doctor. infra predicator.
Eccleſiaſtice ſedis ſiue cathedre dignitas vel auctoritas. C D.
Eccleſiaſtice doctrine excellentia. A P. in medio. A R. ante mediū.
Eccleſiaſtica eloquentia. hic infra eloquentia.
Eloquentia eccleſiaſtica ſtudio comparando eſt. D. A R. in fine.
Eloquentia eccleſiaſtica. quō diſcenda ſit et aſſequenda. F. G. L.
Eloquentia diuinam ſcripturam ſequitur. N. in fine.
Eloquentiſſima eſt diuina ſcriptura. M. N.
Eloquētia diuine ſcripture nō hūanitus ſꝫ diuinitus inuenta eſt. z.
Eloquentia prophetalis. G. X. z.
Eloquentie ornamenta. et rethorici colores in ſacra ſcriptura inue-
niuntur. N. O. Q. R.
Eloquentie vniuerſalē officium et finis. b T.
Eloquentie ſecularis precepta. hic non traduntur. b.
Eloquentia ſinē ſapientia ſiue ſcientia. p̄iculoſa eſt. et cauenda. I.

Eloquens eccleſiaſticus quo mō dicē debet. A F. A R. in principio.
Eloquentis tria opa precipua. A F. A G. A H.
Eloquenter et ſapienter dicere. quomō expediciùs diſcendū ſit. L.
Eloquenter et ſapienter dicere. quid ſit. C F. circa finem.
Eloquentie exempla in claris ſanctoꝝ litteris inuenta. nobis ſūt imitanda. ſed obſcura minime. ꝛ. ↄ. in principio
Euidentia quanta docendum ſit. A b. A C.
Expoſitores diuīoꝝ eloquioꝝ. q̄ꝫ clari eſſe debet. ↄ. A b. A C.
Excuſant ſe laici. per predicatores male vite. C D. verſus finem.
Falſa in ambone dicere q̄ꝫ cauendum. A H. verſus finem.
Facultas dicendi ſtudio comparetur. D. A R. verſus finem.
Falſa eloquenter dicentes miſerandi ſunt. C F. in fine.
Facilitatio dicendorum. ↄ. A b. A C.
Figure non nimis late adducantur. b F.
Figuratiue locutiones in diuinis ſcripturis habentur. S.
Flectere etiam oportet auditores. A F. A G. A H.
Flectere. quibus. et quando opus eſt. A G. poſt principium. A H. poſt principium. et. A S. in principio. b ꝛ.
Genus triplex dicendi. A O. A S.
Genus dicendi quodlibet. qualia verba habere debet. C F. in fine.
Genus quodlibet vbi quando et ad quid vtendum ſit. A S.
Generꝫ triū qōlibꝫ. qualē modū dicēdi hr̄e debꝫ J. b N. C F. cir̄ finē.
Genus vnū plus. aliud minus altero indiget. b O. b P. b Q.
Genē in quocūqꝫ. tria intēdenda ſūt. b X. et ↄſequenter vſqꝫ. b ↄ.
Genera illa tria dicendi aliter in eccleſiaſticis quam in forenſibus negocijs. habere ſe debent. A P. A Q. A R.
Genera illa tria permiſcenda ſunt. et quomodo. b O. vſqꝫ. b R.
Generū illorum triū exempla. ex ſancti pauli epiſtolis. A T. vſqꝫ b E. Itē exempla ex cipriano et ambroſio. b E. vſqꝫ. b O. p totū.
Genus ſubmiſſum. infra ſubmiſſum genus. multa de hoc.
Genus temperatum. infra temperatum genus. multa de hoc.
Genus grande. hic infra grande genus. multa de hoc.
Gloria tota in ope p̄dicacōis deo tribuat̄. A R. A M. A N. C R.
Gloriandum non eſt in lingua. S. b V.
Gradatio quid ſit. O circa medium
Grandis dictio ſiue grandiloquiū. accendit mentes auditorū. ȝ. ante medium. A R. in fine. et. b R.
Grandia non ſemper ſunt granditer dicenda. A S.
Granditer dicere. quādo ſit opus. A H. in p̄ncipio. A S. poſt p̄ncipium. b S. in principio. b ꝛ.
Grandis dictionis efficacia. A R. in fine. b Q. in fine. et. b R.

Grande genus. quomodo a temperato diſtet. A S. A 2.
Grande genus. lacrimas educit. B Q. in fine. B R. in medio.
Grande genus. commouet animos. A F. in fine. A G. in principio.
B O. ante medium.
Grande genus. ornatū capit. ſʒ eū nō requirit. A 2. A 3. B C. B D.
Grande genus violentū eſt animi affectibʒ ꝛ impetu ſuo fert̄. A 2.
Grande genus. diu continuandum non eſt. maxime ſolum. B O.
Grande genus diu exercendum. aliorum generum interpoſitione neceſſario miſceri debet. B O. in fine.
Grandis generis efficacia. hic ſupra. grandis dictionis.
Grandis generis qualitas. A 2.
Grandi in genē. quid caute ſeruandū ſit. B O. in medio et in fine.
Grādit̄ dicēda. in aliqua ſui pte nō grādit̄ dicant̄. B P. an̄ mediū.
Granditer etiam dicendum eſt aliquando. de rebus in ſe paruis.
A P. verſus finem. A Q. in fine. A R. per totum.
Grates deo referēde ſūt poſt finē ſmonis. B R. verſus finē. C R.
Ignari indoctiqʒ predicatores. etiam ſi eloquentes fuerint periculoſi ſunt et cauendi. I.
Ingeniū bonū aſſeq̄ pt eloquentiā ſine p̄ceptis artis rethorice. F. L.
Inculcanda nō ſūt cognita. ſiue nūc ſatis intellēa. A D. an̄ mediū.
Intelligibilit̄ per oīa loqui debet p̄dicās. 3. A B. A C. B X. in fine.
Inſipiens eloquentia cauenda eſt. I.
Iuſticia. etiam que circa paruas res geritur. magna eſt. A P. poſt medium. A Q. in fine.
Laici. in malefactis ſe excuſant. per malā vitam p̄dicatorū. C D.
Lacrimas ꝓuocat grandis dictio. B Q. in fine. B R. in medio.
Lacrime. iudicium ſunt victorie. B R. in medio.
Laudationes et vituperationes. ad genus temperatum pertinent.
A S. in principio. B S. poſt principium.
Locutionis ſiue ſermonis variatio. infra varietas.
Magnum eſt opus et officium predicationis. A P. in medio.
A R. ante medium.
Magnarum rerū dictor eſt p̄dicans ibidem. et A S. in principio.
Magna non ſemper granditer ſunt dicenda. A S.
Magna ſūt pene omnia. que in p̄dicacōe dicunt̄. A P. in medio.
Magnis de rebus. iam ſubmiſſe. iam temperate. iam granditer. dicendum eſt. A S. ante medium.
Male vite predicatores. etiam ſunt audiendi. ymmo etiam vtiliter audiuntur. B 3. C D.
Male vite predicatores. quo modo ſint nociui. C D. in fine.
Membra quid ſint. O. poſt medium.

Modus dicendi.ſupra docendi modus.
Modus aptus docendi.ſupra docendi modus.
Modus dicēdi. accendit.delectat.flectit.et mouet . ut patet in eiſ-
dem terminis iam nominatis.et ſupra dicendi modus.
Mouē optꝫ auditoēs.et qñ ꝛ q̄ mō.P.poſt mediū.A G.in pn̄.b ꝛ.
Mouens auditores precipue.b ɔ.in principio.
Mulierum ſe fucanciū grandis reprehenſio.b L.b M.
Narratio ad docendū requiritur.P.ante medium.
Negligendus nonnūquam eſt ornatus.A b.in principio.
Nota prius.etiaꝫ cū delectatione audiūtur.A D.poſt medium.
Numeroſe clauſule.diuio deſūt eloq̄o.A P.añ mediū et.A ꝫ.in fine.
Obedienter audiri faciens predicantē.precipuē.b ɔ.in pn̄cipio.
Obſcure locucionis canonicoꝝ auctoꝝ quatuor cauſe.ꝛ.
Obſcuritas diuinaꝝ ſcripturaꝝ.M.in fine.G.in principio.ꝛ.
Obiectōībꝫ tacitis.quō in p̄dicacōne obuiandū ſit.A G.in fine.
Officia predicantis multa et diuerſa.hic infra Opera.
Officiū predicacōis arduū eſt.ſupra arduū.
Opus p̄dicacōis aggredi debꝫ.q̄.nouit ſapienť dicē.I.in pn̄cipio.
Opera tria p̄cipua p̄dicātis ſiue eloquētis eccleſiaſtici.A F.A H.
Opera predicatori incumbentia diuerſa et multa.H.A F.per totum.
A H.A O.verſus finem.
Orandū eſt ante ſermonis aggreſſum.A K.ante mediū.C I.
Oracōibus deuotis.conetur a deo obtinere quod predicans vult
efficere in auditoribus.A K.ante mediū.C I.
Ornatum qualem.non debet habere verbum dei.A I.
Ornatū requirit temperatū genus.infra temperatū genus.
Ornamenta et colores rethorici in ſcripturis ſanctis ſunt.N.O.
Ornatus negligentia diligens.in docendo.A b.
Permiſcenda ſunt genera dicendi.b O.vſqꝫ.b R.
Periodus quid ſit.O.poſt medium.
Predicator qualia in ambone dicere debēt.A H.in fine.A K.in pn̄-
cipio.C F.circa finem.
Predicatorē loqui oportet precipue ſapienter.I.ante mediū.
Predicatori nōn ſolū ſapienter.ſed etiam eloquēter dicens.plus
proficit et prodeſt auditoribus.L.
Predicator q̄ꝫ clarus et planus eſſe debet in dicendo.ɔ.A b.A C.
Predicator.que obſeruare et quē vitare debet in docendo.ſup̄ docē.
Predicantis tria opera p̄recipua.hic ſupra opera tria.
Predicatoris multiplicia et diūſa officia ſiue opera.hic ſup̄ opera.
Predicatores bone vite.b ɔ.in principio.C E.
Predicatores male vite.b ɔ.C D.

UPB

Predicatoris bona vita·ꝓponderat cuicūqꝫ grāditati dicēdi·b ɔ.
Predicatoris fiducia vel confidentia·in quo eſſe debet·A R.
Pretermittēda ſūt que a ɔmuū ꝑpl'o intelligi nō poſſunt·ɔ·in medio.
Prodeſſe et proficere facit verbum dei·ipſe deus· A N.
Prohemio ſermonis quid faciendum ſit·O.
Prophetarum dulcis obſcuritas·V.
Prophetarum eloquentia· V·X·ʒ·
Prodeſſe omni modo debet predicans· I·ante medium.
Pronūciandi modus hic traditur·A.
Pronūciare·quidā apte poſſunt·ſꝫ nō inuēnire ꝓnūcianda·C G.
Pronūciacio ardens vel feruens·accendit mentes auditorum·ʒ·
ante medium·A R·in fine·et b R.
Qualitates diuerſe dictionis· I·in principio·
Queſtionibus tacitis·quomodo obuiandum ſit·A T·A V.
Queſtionibꝫ incidentibꝫ obuiādo·quid cauēdū ſit·A V·in medio.
Recapitulacio tocius ſmonis qualis eſſe debet·A E·ante mediū·
Rethorice mundane precepta·hic non traduntur·b.
Rethorice artis ornamenta et colores·diuinis ſcripturis non deſūt·
N·O·Q·R.
Res magne non ſemper ſunt granditer dicende·A S.
Res eadem magna·iam ſubmiſſo iam temperato iam grandi ge-
nere dicendi indiget·A S·ante medium·
Retrahē volēs auditores a gui malo·dicē debꝫ grādit'·A S·in fine·
Sapienter in eccleſia dicendū eſt· I·in principio·R·C F·in fine·
Sapienter dicere quis ſolet vel poteſt·R.
Sapienter dicere volenti·quid opus eſt·R·per totum·
Sapienter ſimul et eloquenter dicere·quomodo diſcendum ſit·L·
Sapientiſſima ſimul et eloquentiſſima eſt diuina ſcriptura·M·N·
Sancti auctores noſtri canonici·taliter locuti ſunt·qualiter eos et
non aliter decuit·M·in medio·
Sancti auctores canonici·in quibus et in quibus non·ſint a nobis
imitandi in dicendo vel docendo·ꝛ·ɔ·
Sancti viri·cur aliqn̄ ſed tamē raro·diſertiſſime locuti ſunt·M·
Sacra ſcriptura·hic infra ſcriptura diuina·
Scriptura diuina ſapientiſſima eſt et eloquentiſſima·M·an̄ mediū·
Scriptura diuīa·ornamēta ꝛ colores habꝫ artis rethorice·N·O·Q·R·
Secularis eloquentie nimia ſuauitas·grauitati eccleſiaſtice nō pla
cet nec delectabilis eſt·M·
Studēdus ē a p̄dicare volētibꝫ dicēdi modus·D·A R·v'ſus finē.
Studiū diligens p̄dicātiū·tam circa docenda·qꝫ circa modū dicē-
di et docendi·negligi nō debet·ꝓpter fiduciā in deū·A L·vſqꝫ·A O.

Suauitas mūdane eloquentie. hic ſupra ſecularis.
Suauitas dictionis delectat. A F. poſt medium.
Suauitas nulli generi deeſſe debet. b X. in fine.
Suauitas dictionis detinet auditores. A F. poſt mediū. b X. in fine.
Submiſſum genus ſolum. diucius tolleratur. b O. ante medium.
Submiſſuꝫ genus. docē habꝫ. A O. A S. a pn̄cipio. b G. a pn̄cipio.
Submiſſo genere alia duo indigent. b P. in medio.
Submiſſo genere. queſtionū vincula ſoluenda ſūt. b P. in medio.
Submiſſuꝫ genus iſta reſpicit. que. ad docendū conferūt aut requi=
rantur. de quibus ſupra. docere recte.
Submiſſum genus ornatuꝫ non requirit. A S. poſt mediū. b G. in
principio. b Y. poſt medium.
Tenēdi p q̄d ſint auditoēs ī ſmōe. A F. poſt mediū. b X. in fi. b z.
Tpatū genus delectat. b Q. in medio. b V. an̄ mediū. b z. in fine.
Temperatū genus ornamenta requirit. b z. C F. in fine.
Temperatū genus. grande non requirit nec eo indiget. b Q.
Temperatū genus raro indiget ſubmiſſo. b Q. in principio
Tpatū gen⁹ . quō etiā interd̄ aliq̄ mō mouet. b S. an̄ mediū ꝛ in fiē.
Temperati generis finis. p̄dicatoribꝫ ſiue eccl'iaſticis eloquentibꝫ
alius eſſe debet. q̄ꝫ mūdanis eloquentibus. b S. in fine. et. b V.
Temperato in genere principatū tenet delectatio. b z. in fine.
Varietas dicendi. I. in pn̄cipio. A D. in pn̄. b O. in pn̄. b R.
Variāda alternāda ꝛ permiſcenda ſūt tria genera dicendi. b O.
vſqꝫ. b R. per totum.
Verbis in diuinis. veritas plus amanda eſt q̄ꝫ verba. A E. vſus
finem. C E. poſt medium.
Vera omni mō dicātur in ſmone et iuſta. A H. in fine. A R. in pn̄.
Verbis minus integris interdum dicendū ſiue loquendū eſt. ſolū
ut integre res dicatur et intelligatur. A C.
Verbis interdum vulgi more vtendum eſt. A b. ante medium.
Verbis contendere. quid ſit. C F. ante medium.
Veritas in diuinis ſcripturis plus amanda eſt q̄ꝫ verba. A E. ver=
ſus finem. C E. poſt medium.
Veritas pateat placeat et moueat. C F. ante medium.
Verba qualia qd̄libet genus dicendi habē debet. C F. verſus finē.
Vite bone ſimiliter vite male predicatores. ſupra predicatores.
Vita bona p̄dicātis. maius pondus habꝫ ut obedient' audiat'. b ꝯ.
Vita mala p̄dicātis. vbū dei ſiue veritatē ꝯtēpni facit. C D. in fine.
Victorie iudiciū. lacrime ſūt audientiū. b R. in medio et in fine.
Virginū notabiles exhortationes. b H. b I.
Virginitatis laus magnifica. b H. Explicit tabula.

De tribus precipuis operibꝫ predicatoris.

ue elo-
ticus
litoēs

Docē
- Quare. ut inſtruat. A H. ad telligendum ſcꝫ et ſciendū. neceſſaria ſaluti idest credenda et agenda.
- Qualia. A H. in fine. A K. in principio. C F. circa finem et ante mediū.
- Quō. oīno intelligent clare et euident. dimiſſis difficilibꝫ. niſi q̄d vrgeat ut a lrā. ɔ. vſqꝫ A F. per totū. quibꝫ adde. H. ante mediū. et. A V.

Delcāre
- Quare. ut teneat ad audiendū. ne ſcilicꝫ a ſermone defluant. A F. poſt medium. et. A H. in principio. b X. in fine. b ꝛ. in fine.
- Quando. ut frequenter. et in omni genere dicendi aliquo mō. b X. in fine. b ꝛ. poſt medium.
- Quo mō. et quibꝫ medijs. Suauitate dcōnis. L. an̄ mediū. b X. in fiē. Varietate dicēdi. b O. Atqꝫ decēti ornatu. ut ca. ſcdo. Et eē ſic ſignāter. ut adiectiuis ɔueniētibꝫ. q̄ ad ſentētiā ɔferūt. q̄ſi dignis coloribꝫ ſbſtātiua depingant ne locucō. q̄ꝫ quadā nuditate ɔtēptibilis hēatur

Flectē
- Quare. ut vincat ſiue moueat ad agēdū A F. poſt mediū. A G. A H. i pn̄.
- Quādo. Tunc ſcꝫ. ut. A G. circa pn̄cipiū. A H. in pn̄ci. A S. in pn̄ci. b ꝛ.
- Quo mō
  - Grāditate dcōnis. A S. ſtati poſt pn̄. et in fi. b S. in pn̄. b ꝛ.
  - Ardenti pronunciatione. ꝫ. ante mediū. A ꝛ. poſt medium.
  - Medijs ꝗ alijs adh mltis. ut. H. in fi. A F. cir̄ fi. A Q. ꝑ̄ fi.

Sub hic annōtis remiſſionū locis. inuenitur que ꝛ qualia. ad quodlibꝫ hoꝝ trium operum predicantis ſpectent et pertineant ꝛc̄.

Nota aūt. ꝙ quicq̄d. de quocūqꝫ pūcto. in loco vnius remiſſionis non ſatis plene ac ſufficienter inuenit̄ in alio vel alijs. etiam videndū eſt locis. ſic et ſingula in vnū collecta vel coniūcta. amplius ſufficient ꝛc̄.

De trib⁹ generib⁹ dicendi quib⁹ vti debet p̄dicator.

Genus dicendi

- **ſubmiſſum**
  - Vbi. qn̄. et ad quid vtendū. A O in fine. A S. in p̄ncipio. b G. in p̄ncipio.
  - Qualem modum dicendi habere debet. J. in p̄ncipio. b N. b P. in medio.
  - Qualia v̄ba hr̄e debȝ. C F. in fine. q̄ ſufficiētia. Sȝ q̄ om̄io clara et intelligibilia ac nō. et ob hoc interdū minus ornata. minuſq̄ȝ integ̃. ꝯ. A b. A C.
  - Solum. diucius ceteris tolleratur. b O. ante medium.
- **tēpatū**
  - Vbi. quando. et ad quid vtendū. A O in fine. A S. in p̄ncipio. b P. in fine.
  - Qualem modum dicendi habere debet J. in principio. b N. b ȝ. in principio.
  - Qualia verba habere debet. C F. in fine.
  - Ornatum plus ceteris requirit. b ȝ. C F. verſus finem.
- **grande**
  - Vbi. qn̄. et ad q̄d vtendū. A O in fi. A S in pn̄. et in fi. b S mox poſt pn̄. b ꝛ.
  - Qualem modum dicendi habere debet. J. in principio. A ꝛ. b N.
  - Qualia verba habere debet. A ꝛ. C F. in fine.
  - Solum. minus ceteris diu tollerari poteſt. b O. in medio.
  - Diu vtendū. alioꝝ generū eſt interpoſicōe variandū et miſcendū. b O. in fiē.

Tria hec genera. quō ſint p̄miſcenda. alternanda et varianda. a b O. vſq̄ȝ b R.

Ad oīa tria gn̄a ꝯſeqn̄t̄ ptinētia.

- Exordiū ſiue p̄hemiū p̄mittē. De q̄ aliq̄d ſb. G. et. H. Necitatē aūt vide alibi.
- Auditores aliquo modo delectare. b X in fine. b ꝛ. poſt mediū et ut in p̄ma figura ſub termino delectare.
- Tria hec ſimul intendē ꝓpoſſe. qui habent̄. b X in pn̄. et ꝯſequēter vſq̄ȝ b ꝯ.
- Vocem variare et alternare. cū moderamine. b O. paulo poſt principium.
- Non niſi ad ambonē ptinencia dicē. A H. in fiē. A R. in pn̄. C F. circa finem.
- Couemēti ꝛ modeāto vti tardiloq̄o. qd ex aliꝭ h dictis auguſtin⁹ p̄ſuppoīt
- Caſtis et examinatis vti eloquiꝭ ꝓpter operis huius arduitatē. de qua. A P. A R. et ꝓpter loci dignitatem et auctoritatem de qua. C D.

Quo modo hec tria genera. ſe habeāt ad tria opera precipua predicantis. de quibȝ in prima figura habetur. facile patet de primo ꝛ tercio. tam generibȝ q̄ȝ opibȝ. Sȝ de ſcd̄o nō ſimiliter. ꝓpter b X in fiē. b ȝ. in fiē. b ꝛ. poſt mediū.

Adhuc plura de illis tribȝ generibȝ. vide. in tabula libri. ſb l̄ris ꝛ termis ſuis vbi Submiſſum genus. Temperatū genus. ac Grande genus habentur ꝛc̄.

DÖRLING '51
ARRBT

SWX4T

mun[illegible] di ingenii aug opu u pdicandi ⁊
celibatus ai sui ut uiseras te uie laboriose
ne opib; di nimis suis sollicit' q; absco
dita e ab oclis tuis. h' tonus ac ad
ea q; equitu possibilitas optinet ita q
n confringat ossa regis ydumee. ⁊ i exalt' est
incorde eius. in corde au curiosi euanescere
Sagitte. H uidet [illegible] ut [illegible] oe ipi uir
dert arcu ⁊ sa[illegible] tauert. h [illegible] eor; illate
ab eis. fce sut [illegible] plage
illate a sagit[illegible] noceret
lud' pu[illegible] ⁊ lybos
tello q; ad [illegible] sagitte n pe
netrat [illegible] de quib; dr.
Sa. pe[illegible] quib; diuer[illegible]
custodib; [illegible] entib; uenerut
discipli ⁊ fur[illegible] Ecce sermo nec
in fine [illegible] eos [illegible] ⁊ uerecundia eor
p h enim n debu[illegible] e nom x. Si enim dei
uidebant [illegible] potuerit; simul uiderut
qui testes fuerut [illegible] ⁊ ad malu sui
[illegible] instrumento sue offensiois sicut
golias. ⁊ d[illegible] Vn [illegible] e iniquitas
tibi. Deo aut exaltato in re ⁊ ascendendo
⁊ uisis miraclis. C[illegible] quida ad
[illegible] ad indignatione q in eos apl'os
miracula facientes ut petru consolidante
[illegible] claudi uel eos uidos q intelligebat
[illegible] imposita sue ⁊ timuerit dm [illegible]
[illegible] meus [illegible] q eni dm n timo [illegible]
h bruti. Et [illegible] o di opu tuor[illegible]
et ⁊ q[illegible] intellexerit dico n [illegible]
[illegible] facit. h quando ⁊ [illegible]
[illegible] in [illegible] tuis intell[illegible]
[illegible] in fine cordis ⁊ intellectib;
[illegible] quis [illegible] n bu
oper qui [illegible] ardet. pmo e de
lendu ut alios fiere facias. L[illegible]
leta oclusio de fine bonor et x retinget
⁊ [illegible] uis licet ad illa tollans ⁊
[illegible] in x in psenti in futuro. [illegible]
[illegible] laudet [illegible] ipse laudet [illegible]
ti corde quib; y oia ⁊ in adusis ⁊ in psp[illegible]
placet q do placet.

T[illegible] decet. Sicut leg[illegible]
in [illegible] ueris testamti. Habi
[illegible] babilonis filios isrl cap
[illegible] eu a ierlm in ba
biloniam [illegible] captiuitate [illegible]
annis [illegible] Huius captiuitatis [illegible]
[illegible] q dem [illegible] regis
[illegible] q ei oms alie gentes subiecte
soli aut iudei rebelles inuenti [illegible]
[illegible] captiuitate ⁊ [illegible] de isto

pegrinatois. [illegible] captiuitate [illegible] ierlm
[illegible] ⁊ psenti [illegible]
ezechiele q [illegible] in [illegible]
[illegible] redeunt [illegible] ierlm [illegible]
[illegible] ei[illegible] [illegible] redeunt ac
[illegible] rege [illegible]
Vn apl's [illegible] rege [illegible]
exhortantib; edificatu e templu sub
zorobabel ⁊ ihu magno sac[illegible]. Hec
oia in figura contingeb[illegible] illis. Sciendu
h duas ee ciuitates [illegible] ciuitas ma
lor ⁊ ierlm ciuitas bonor. illi [illegible]
eu captiuitas. [illegible] Hec in psi
[illegible] fuer [illegible]
in q una pegrinatur [illegible]
tenet. Cui dm eni sum [illegible] pe
gnam a dno. Int has cum e [illegible] ⁊
continuu bellu q a tpe abel n defuit [illegible]
titia [illegible] ⁊ pfecit [illegible]
e uir malleu ⁊ [illegible]
Sepe expugnauerit [illegible]
aut pegrinatois [illegible]
[illegible] parentib; [illegible]
deritis [illegible]
incip redire ad ierlm [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
vii. aut [illegible] in una [illegible]
[illegible] vii. hui uite completa [illegible]
[illegible] in [illegible]
⁊ in figura [illegible] pegrinatur a dno [illegible]
lex. obseruat q incipit a [illegible]
[illegible] in [illegible] in albis. In pma [illegible]
[illegible] lex. e dolor [illegible]
[illegible] fu[illegible] e [illegible] ⁊ [illegible]
[illegible] decantat [illegible] ⁊ suspirans ad
ierlm in sabbo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in albis [illegible]
[illegible]
[illegible] decantat alla [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ⁊ exultatio de [illegible]
[illegible] de terra ad celu [illegible]
[illegible] de [illegible] pegrinato [illegible]
[illegible] pellitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ⁊ iudeis ad ierlm
[illegible] ⁊ aggeri [illegible]
[illegible] incipit excelsis [illegible]